

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
วัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 1

ชัชวาล จำเนกฐ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
เมษายน 2564

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
วัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 1

ชัชวาล จำเนกุธ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
เมษายน 2564
ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF ELEMENTARY - STUDENT SUPPORT
SYSTEM IN WATPRADOOSONGTHAM SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF
AYUTTHAYA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 1

CHATCHAWAN JUMNAKWUT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

April 2021

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ชื่อนักศึกษา นายชัชวาล จันแนกฐ

รหัสนักศึกษา 75877037

หลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ มอนโรสง

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรเทพ ฐิ์แสน ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ มอนโรสง กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลพรรณ เพชรสมบัติ กรรมการ

วัน/เดือน/ปี ที่สอบ 29 ธันวาคม 2563 ภาคเรียนที่ 1/2563

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษารับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ พานสุวรรณ)
ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

เมษายน พ.ศ. 2564

ชัชวาล จำแนกฐ. (2564). แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
วัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนครศรีอยุธยา. 129 หน้า. อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ มอนโรสง.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม และ 2) นำเสนอแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม วิจัยดำเนินการวิจัยมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม จำนวน 58 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และขั้นตอนที่ 2 เสนอแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน และ 2) แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เช่น สถานศึกษาต้องมีการรวบรวมข้อมูลด้านความสามารถพิเศษของนักเรียนอย่างเป็นระบบ ด้านที่ 2 การคัดกรองนักเรียน เช่น สถานศึกษาต้องวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ ด้านที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียน เช่น สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้สอดคล้องต่อนโยบายสถานศึกษา ด้านที่ 4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา เช่น สถานศึกษาต้องมีการช่วยเหลือดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด และด้านที่ 5 การส่งต่อนักเรียน เช่น สถานศึกษาต้องส่งต่อนักเรียนให้ได้รับการช่วยเหลือที่ถูกต้องและรวดเร็ว

คณะ.....ครุศาสตร์.....ลายมือชื่อนักศึกษา.....๕๖๑๘ ช.แน๒๐
สาขาวิชา.....การบริหารการศึกษา.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา.....2563.....

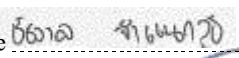
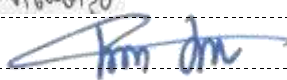
Chatchawam Jumnakwut. (2021). **Guidelines for the Development of Elementary-Student Support System in Watpradoosongtham school under the Office Ayutthaya Primary Educational Service Area 1.**

Thesis for the Master of Education Program in Educational Administration, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. 129 pp. Advisor : Assistant Professor Teerawat Montaisong, Ed.D.

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) study the elementary-student support system of Watpradoosongtham School, and 2) propose guidelines for the development of elementary-student support system of Watpradoosongtham School. There are 2 steps of the research method. Step 1 is to study the elementary-student support system. The 58 participants were school administrators, teachers, school committee members and parents. The research instrument used in this stage was a questionnaire with the reliability of 0.87. The statistical tools used for data analysis were average score and standard deviation. Step 2 is to propose guidelines for the development of elementary-student support system. The five respondents were school administrators selected by purposive sampling. The research instrument used in this stage were the interviews and analyzing data by using content analysis techniques.

The results of the research indicate that 1) the elementary-student support system conditions are overall at a high level. The highest average aspect is the student transfer and the lowest average aspect is the student screening. 2) The guidelines for the development of the elementary-student support system consist of 5 aspects. The first aspect is the recognition of individual students, for example, the school should have a systematic data collection of individual students' talents. The second aspect is the student screening, for example, the school should analyze students' data from the systematic data collection. The third aspect is the promotion and development of students, for example, the school should create activities to promote and develop students according to school policy. The fourth aspect is the prevention and resolution, for example, the school should intensively help and support the students who are in the risky and problematic group. The fifth aspect is the student transfer, for example, the school should transfer students to receive accurate and prompt help.

Faculty.....Education.....Student's signature
Program.....Education Administration.....Advisor's signature
Academic Year 2020.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากบุคคล และหน่วยงานต่าง ๆ ที่ได้ให้ความร่วมมือและช่วยร่วมมือและช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ จนสำเร็จเรียบร้อยด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ มอนโรสง ประธานกรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรเทพ ฐ์แผน และผู้ทรงคุณวุฒิ รองศาสตราจารย์ ดร.พิมลพรรณ เพชรสมบัติ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือให้ข้อเสนอแนะ และแนะนำ อีกทั้งยังได้ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่แบบสอบถามจนเป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ ดร.สมกมล กาญจนพิบูลย์ ดร.ธานี ชูกำเนิด นางสาวอัจฉราพรรณ กันสุขะ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา นายสุระพล เกลิมสถาน ผู้อำนวยการโรงเรียนประจักษ์ และ ว่าที่ร้อยตรีเทพประทาน ช่างสาน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านลำแดง ผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาให้คำแนะนำและช่วยปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ถูกต้อง

ขอขอบพระคุณนายสุระพล เกลิมสถาน ผู้อำนวยการโรงเรียนประจักษ์ ว่าที่ร้อยตรีเทพประทาน ช่างสาน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านลำแดง นายประจวบ เงินเหรียญ ผู้อำนวยการโรงเรียนภาษี “สุนทรวิทยานุกูล” นางสาวมรกต วงษ์เนตร รองผู้อำนวยการโรงเรียนเสนา “เสนาประสิทธิ์” นางมาเรียม รัมมะบุตร รองผู้อำนวยการโรงเรียนบางปะอินที่กรุณาให้สัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนของวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม (จียพันธ์บำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่เป็นประชากรในการวิจัย และขอบพระคุณท่านที่มีส่วนช่วยเหลือและเป็นที่กำลังใจในการจัดทำวิจัยให้สำเร็จลุล่วง

คุณค่าและประโยชน์ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตาแด่ คุณพ่อ คุณแม่ และครูอาจารย์ ที่เป็นผู้อบรมสั่งสอน และวางรากฐานทางการศึกษาให้กับผู้วิจัย

ชัชวาล จำแนกฐ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ	ฅ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฐ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
คำถามการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	10
ความเป็นมาเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	10
ความหมายเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	12
ประโยชน์ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	13
กลยุทธ์ความสำเร็จในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	15
บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแล	
ช่วยเหลือนักเรียน	17
บทบาทหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	17
บทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....	19
บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา.....	20

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	29
แผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา.....	30
การเตรียมการและวางแผนการดำเนินงาน	30
การปฏิบัติตามแผน	31
การกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน	33
การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา.....	35
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	36
การคัดกรองนักเรียน	42
การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	46
การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข	51
การส่งต่อนักเรียน	57
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	62
3	
วิธีดำเนินการวิจัย.....	67
ขั้นตอนที่ 1 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน	
วัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา	
พระนครศรีอยุธยา เขต 1	67
ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	
ของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	
ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1	71
4	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	73
ขั้นตอนที่ 1 สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน	
วัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา	
พระนครศรีอยุธยา เขต 1	73

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ) ขั้นตอนที่ 2 แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1.....	81
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	87
สรุปผลการวิจัย.....	87
อภิปรายผล	90
ข้อเสนอแนะ	93
บรรณานุกรม	95
ภาคผนวก	99
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	100
ภาคผนวก ข หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ.....	102
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	108
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (แบบสอบถาม) ...	114
ภาคผนวก จ รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....	116
ภาคผนวก ฉ แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย.....	118
ภาคผนวก ช หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (แบบสัมภาษณ์).....	124
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	129

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 บทบาทหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	18
2 บทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....	19
3 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา.....	21
4 บทบาทหน้าที่ของครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษา.....	22
5 บทบาทหน้าที่ของครูประจำวิชา/ครูทั่วไป	24
6 บทบาทหน้าที่ของครูแนะแนว	24
7 บทบาทหน้าที่ของนักเรียน	26
8 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	26
9 บทบาทหน้าที่ของผู้ปกครอง / เครือข่ายผู้ปกครอง	27
10 บทบาทหน้าที่ของชุมชน	28
11 แนวทางการศึกษาและรวบรวมข้อมูลนักเรียน	39
12 แนวทางการคัดกรองนักเรียน	45
13 แนวทางการดำเนินงานส่งต่อภายใน	59
14 แนวทางการดำเนินงานส่งต่อภายนอก	61
15 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและ สถานะ	74
16 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยรวมและรายด้าน	77
17 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	76
18 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านการคัดกรองนักเรียน.....	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
19	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 78
20	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา..... 79
21	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านการส่งต่อนักเรียน..... 80
22	สรุปสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน วัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในแต่ละด้าน..... 81

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	35
3 ขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	37
4 กระบวนการในการคัดกรองนักเรียน	44
5 กระบวนการส่งต่อภายใน.....	58
6 กระบวนการส่งต่อภายนอก.....	60

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสภาพสังคมปัจจุบันในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่วนหนึ่งมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้วัฒนธรรมต่างประเทศได้เข้ามามีอิทธิพลต่อสังคมไทย เด็กเยาวชนซึมซับแนวคิดและกระแสนิยมบางอย่างเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิต ซึ่งบางอย่างเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทย ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นมาที่ส่งผลกระทบต่อตัวเด็กเยาวชน ทำให้มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมตามวัยและต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่เป็นอันตรายต่อชีวิต เช่น ปัญหา การดื่มสุรา บุหรี่ ยาเสพติด การพนัน การติดเกม การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น การตกเป็นเหยื่อ การบริโภควัตถุอันตราย การใช้ความรุนแรง การทะเลาะวิวาท เป็นต้น นอกจากนี้สถาบันครอบครัวซึ่งเป็นหน่วยที่เล็กที่สุด แต่มีความสำคัญมากที่สุดก็มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมและเศรษฐกิจ พ่อแม่ต้องไปทำงานหาเลี้ยงครอบครัว ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนดูแลใกล้ชิดลูก ทำให้เด็ก ๆ เรียนรู้ชีวิตด้วยตนเองจากสังคมนอกบ้าน และอาจถูกชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสีย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติถึงแม้ว่ารัฐบาลโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะกฎหมายหรือระเบียบต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาและส่งเสริมเด็กและเยาวชนในด้านต่าง ๆ รวมทั้งมีนโยบายหรือโครงการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาลูกและเยาวชนแล้วก็ตาม แต่เด็กเยาวชนของไทยจำนวนไม่น้อยยังคงเผชิญกับปัญหาดังกล่าวและยังหาทางออกไม่ได้ (จุติกรณ นิสสัย, 2558, หน้า 2)

จากการรวบรวมสถิติข้อมูลสถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนของหน่วยงานต่าง ๆ พบว่าเด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งมักมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ติดเกม มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ทะเลาะวิวาท ขาดความอบอุ่นในครอบครัว เข้าถึงและติดยาเสพติดได้ง่าย (กรมสุขภาพจิต, 2553, หน้า 7)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ได้กำหนดว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ

การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2553 สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้กำหนดมาตรฐานตำแหน่งครูตามมาตรา 42 ปฏิบัติหน้าที่หลักเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียน ปฏิบัติงานทางวิชาการของสถานศึกษา พัฒนาตนเอง และพัฒนาวิชาชีพ โดยกำหนดให้ลักษณะงานเกี่ยวกับการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นภาระงานหนึ่งในมาตรฐานตำแหน่งครู

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดเป็นนโยบายสถานศึกษาในสังกัดดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีทักษะในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีความสุข มีความรู้สึกรักเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีทักษะในการตัดสินใจ การแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (กรมสุขภาพจิต, 2544, หน้า 13) จึงได้กำหนดแนวทางในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนไว้ 5 องค์ประกอบดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญห และ 5) การส่งต่อนักเรียน โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรมได้รับนโยบายให้ดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ดังกล่าวโดยจัดระบบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่เป็นปัจจุบัน ครูสามารถเข้าใจและรับรู้ปัญหาของนักเรียน นักเรียนมีโอกาสทำกิจกรรมตามความสามารถและความถนัดของตนเองและโรงเรียนสามารถให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้ทันเวลาที่ในกรณีพบเห็นนักเรียนประสบปัญหา แต่ยังพบปัญหาในการดำเนินการอยู่หลายอย่างในการที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม มีนักเรียนจำนวนมากที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาดังกล่าวทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ในการสำรวจข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียน พบข้อมูลนักเรียนมีปัญหาหลายประการ เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาหย่าร้าง ปัญหาด้านเศรษฐกิจ บิดามารดาอยู่ต่างจังหวัด นักเรียนต้องอาศัยอยู่กับญาติพี่น้อง สภาพเช่นนี้ทำให้นักเรียนว่าเหว มีความรู้สึกลดความอบอุ่น มีผลกระทบต่อด้านการเรียน ผลการเรียนตกต่ำ นักเรียนเหล่านี้ถ้าถูกชักจูงไปในทางที่ไม่ดี เช่น การใช้สารเสพติด หรือไปเที่ยวเตร่มั่วสุมอาจคล้อยตามได้ง่าย จากปัญหาดังกล่าว โรงเรียนจึงต้องพยายามหาวิธีที่จะช่วยเหลือ และป้องกันปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข ประสบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงถือเป็นภาระงานสำคัญของสถานศึกษาที่ต้องกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน มีกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบประสานความร่วมมือจากครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้เป็นไปตามความคาดหวังของสังคม ดังนั้นภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนา

ผู้เรียน ให้เป็นไปตามที่มุ่งหวังนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทุกคน โดยเฉพาะครูที่ปรึกษาซึ่งเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด ด้วยความรักและเมตตาต่อศิษย์ ผลจากการดำเนินงานจากความร่วมมือจากทุกฝ่าย จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เจริญเติบโตงอกงามเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป

โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ดำเนินงานตามกรอบของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2544 จนถึงปัจจุบัน สภาพปัจจุบันของสถานศึกษาโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม เปิดสอนตั้งแต่ระดับช่วงชั้นอนุบาล 2-3 และช่วงชั้นที่ 1-3 มีเนื้อที่ 12 ไร่ 4 งาน จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2482 เปิดทำการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาเป็นต้นมา ในปี พ.ศ. 2535 ได้รับอนุญาตให้เปิดเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม แบ่งระบบโครงสร้างการบริหาร เป็น 4 ฝ่าย คือ 1) ฝ่ายบริหารงานวิชาการ 2) ฝ่ายบริหารงานบุคคล 3) ฝ่ายบริหารงานงบประมาณ 4) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ปัจจุบันโรงเรียนมีจำนวนนักเรียนดังนี้ ช่วงชั้นปฐมวัย จำนวน 63 คน ช่วงชั้นที่ 1 ระดับประถมศึกษาตอนต้น จำนวน 124 คน ช่วงชั้นที่ 2 ระดับประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 103 คน ช่วงชั้นที่ 3 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 122 คน รวมทั้งสิ้น 412 คน มีผู้อำนวยการ 1 คน รองผู้อำนวยการ 1 คน ครูประจำการ 23 คน นักการภารโรง 2 คน โรงเรียนมีอาคารเรียน 5 หลัง อาคารอเนกประสงค์ 1 หลัง มีห้องปฏิบัติการ 6 ห้อง ได้แก่ ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการการงานอาชีพ ห้องปฏิบัติการศิลปะ ห้องสมุด (โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม, 2560, หน้า 5)

จากการสำรวจวิเคราะห์สภาพปัญหาของโรงเรียนในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม พบว่า โรงเรียนดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่เป็นระบบที่ต่อเนื่องถูกต้องตามกระบวนการขั้นตอนแนวปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงทำให้นักเรียนในโรงเรียนมีปัญหาต่างๆ เช่น หนีเรียน ขาดเรียน สูบบุหรี่ย ดื่มสุรา แต่งกายไม่เหมาะสม ก้าวร้าว ทะเลาะวิวาท ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียน ด้านสุขภาพ ด้านจิตใจ ด้านอารมณ์ ด้านความประพฤติ ด้านครอบครัว เด็กนักเรียนนอกจากจะใช้ชีวิตอยู่ที่บ้านแล้ว โรงเรียนซึ่งถือว่าเป็นสถานที่ให้การอบรมสั่งสอนที่เด็กจะต้องมาใช้ชีวิตในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับครูและเพื่อน ๆ ดังนั้นครูจะต้องเป็นผู้จัดกิจกรรมที่หลากหลาย ทำให้นักเรียนได้เกิดการพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล การที่จะช่วยป้องกัน แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน จำเป็นต้องมีแนวทางพัฒนาเด็กอย่างถูกวิธี โดยการดำเนินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบมีความชัดเจน มีการ

ประสานความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน รวมทั้งมีการจัดกิจกรรม และเครื่องมือต่าง ๆ ที่มีคุณภาพ จึงจะส่งผลให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จและมีคุณภาพ

ผู้ศึกษาค้นคว้า จึงมีความต้องการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม โดยมุ่งศึกษาความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อันได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาเสริมสร้างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

คำถามการวิจัย

1. โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรมมีสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับใด
2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรมควรเป็นอย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีขอบเขตการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตลอดจนแนวทางระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อนักเรียน

2. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, หน้า 14-19) ประกอบด้วย 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อนักเรียน

2.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครู จำนวน 23 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม จำนวน 13 คน ผู้ปกครอง จำนวน 20 คน รวมจำนวน 58 คน

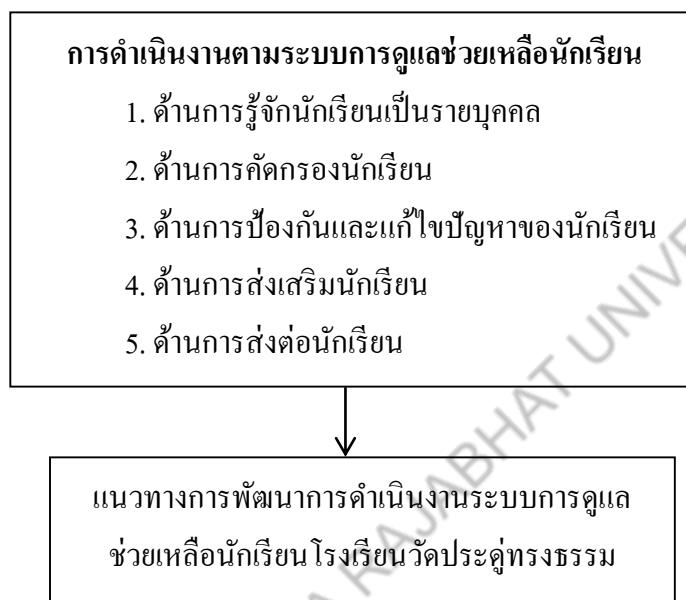
ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 คน กำหนดเกณฑ์โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยทฤษฎีความน่าจะเป็น (Non- probability sampling) ด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, หน้า 185)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เนื่องจากเป็นแนวคิดที่สถานศึกษาต่าง ๆ นิยมนำมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ประกอบด้วย 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัด

กรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อนักเรียน

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลนักเรียนอย่างมีขั้นตอน ที่ชัดเจนสอดคล้องกับการบริหารทั้งระบบของสถานศึกษา โดยอาศัยศักยภาพและความสัมพันธ์ของนักเรียนที่มีต่อครู รวมทั้งการประสานสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการป้องกัน แก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและยั่งยืน 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง วิธีการสำคัญที่จะช่วยให้ครูทราบถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของนักเรียนแต่ละคน โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน การศึกษาข้อมูล และการทดสอบ เพื่อให้สามารถนำไปวางแผน ในการป้องกัน ช่วยเหลือ และส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม โดยข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ควรทราบและรวบรวมไว้ ได้แก่ ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว ด้านสารเสพติด ด้านความปลอดภัย พฤติกรรมทางเพศ และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรอง ซึ่งเป็นการจัดแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มตามพฤติกรรม ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาที่สถานศึกษาได้กำหนดขึ้น ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และความรุนแรงหรือความถี่ของปัญหา โดยในการดำเนินการคัดกรองนักเรียนสถานศึกษามีการประชุมครู กำหนดเกณฑ์ การคัดกรอง เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกันให้เป็นที่ยอมรับของครูในสถานศึกษา และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง

1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน หมายถึง การสนับสนุน ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลได้เรียนรู้และพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีความภาคภูมิใจในตนเอง สามารถปรับตัวเผชิญกับปัญหาและดำรงตนได้เหมาะสมตามวัย โดยใช้รูปแบบที่หลากหลายตามสภาพและความเหมาะสม ได้แก่ การจัดกิจกรรมโฮมรูม การประชุมผู้ปกครองนักเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงการพิเศษต่าง ๆ

1.4 ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข หมายถึง การดูแล เอาใจใส่และช่วยเหลือ นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหาจำเป็นต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และหาวิธีการช่วยเหลือโดยใช้รูปแบบที่หลากหลาย ได้แก่ การให้คำปรึกษาเบื้องต้น กิจกรรมในชั้นเรียน การสื่อสารกับผู้ปกครอง กิจกรรมเสริมหลักสูตร และการเยี่ยมบ้านนักเรียน

1.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือนักเรียนในกรณีที่มีปัญหาต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วแต่นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น หรือกรณีที่เด็กมีความสามารถพิเศษ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กด้อยโอกาส ก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างเหมาะสมต่อไป โดยการส่งต่อมี 2 ลักษณะ คือ การส่งต่อภายใน และการส่งต่อภายนอก

2. สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง ลักษณะที่เป็นอยู่จริงของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม ซึ่งได้จากการใช้เครื่องมือและเทคนิคในการรวบรวมข้อมูล เช่น การศึกษาเอกสาร การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม

3. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง วิธีการ หรือขั้นตอนการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม ตามความคิดเห็นและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่ได้จากการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูล ซึ่งได้จากการใช้เครื่องมือและเทคนิคในการรวบรวมข้อมูล

4. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาในโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

5. ครู หมายถึง ผู้ที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

6. กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะบุคคล ตัวแทนศิษย์เก่า ตัวแทนองค์กรชุมชน ตัวแทนสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการสรรหา และแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2546

7. ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้รับผิดชอบอบรมเลี้ยงดูนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม ปัจจุบัน โดยเป็นผู้สนใจการศึกษา ให้ความร่วมมือและไม่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหรือตัวแทนชุมชน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางให้ผู้บริหารและครูผู้ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.1 ความเป็นมาเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.2 ความหมายเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.3 ประโยชน์ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.4 กลยุทธ์ความสำเร็จในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 2.1 บทบาทหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.2 บทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 - 2.3 บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา
 - 2.4 บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. แผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา
 - 3.1 การเตรียมการและวางแผนการดำเนินงาน
 - 3.2 การปฏิบัติตามแผน
 - 3.3 การกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน
4. การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
 - 4.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
 - 4.2 การคัดกรองนักเรียน
 - 4.3 การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน
 - 4.4 การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข
 - 4.5 การส่งต่อนักเรียน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.1 ความเป็นมาเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม ความเจริญก้าวหน้าในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ และการเปิดรับข้อมูลข่าวสารแบบไร้พรมแดน ก่อให้เกิดการหลั่งไหลแลกเปลี่ยน ของวัฒนธรรมทั่วโลก ส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีการรับรู้ ความคิด เจตคติและพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสังคมมีมากขึ้น โดยเฉพาะปัญหายาเสพติดที่แพร่ระบาดในหมู่นักเรียนนักศึกษา ปัญหาพฤติกรรมวัยรุ่นที่นิยม ความฟุ่มเฟือยและไม่เหมาะสม ปัญหาพฤติกรรมทางเพศทั้งในด้านการมีเพศสัมพันธ์ในช่วงอายุที่เร็วขึ้น ปัญหาการพนัน ปัญหาการก่ออาชญากรรมที่เกิดจากการควบคุมตัวเองไม่ได้ล้วนแต่กระทบต่อคุณภาพชีวิตและความสงบสุขของสังคม ภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนเป็นตัวสะท้อนว่าขณะที่โลกมีความเจริญรุดหน้าอย่างรวดเร็วทางด้านวัตถุและเทคโนโลยีสารสนเทศ แต่วัยรุ่นกลับมีคุณภาพจิตใจที่ด้อยโอกาสลงอย่างน่าเสียดาย การช่วยเหลือเด็กและเยาวชนเหล่านี้ให้สามารถฝ่ากระแสของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี ซึ่งมีอิทธิพลอย่างรุนแรงต่อการสร้างค่านิยมและรูปแบบการดำเนินชีวิตของพวกเขา จึงจำเป็นต้องอาศัยบุคคลผู้ใกล้ชิดที่เข้าใจธรรมชาติ เจตคติและความต้องการของเด็กและเยาวชนอย่างลึกซึ้ง และสามารถสร้างความผูกพันจนเข้าไปนั่งอยู่กลางใจได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 1) ได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัด มีหน้าที่ในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา ครู-อาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียน เน้นกิจกรรมส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ปัญหา และการคุ้มครองเด็ก เพื่อให้ นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ภูมิปัญญา จริยธรรม และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการศึกษาในสถานศึกษา การเรียนรู้และวิถีชีวิตในสังคมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ขั้นตอนชัดเจน โดยมีวิธีการและเครื่องมือที่มีคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่สามารถตรวจสอบได้ มีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน และมีบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนร่วม ในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ระบบการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียนเป็นการดำเนินงานร่วมกันของกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกับกระทรวงสาธารณสุข โดยกรมสุขภาพจิตเพื่อร่วมกันวางรากฐานในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 3)

1. ปรับเปลี่ยนบทบาทและเจตคติของผู้บริหารและครู-อาจารย์ให้ส่งเสริมดูแล พัฒนานักเรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม
2. วางระบบที่จะสร้างความมั่นใจว่า นักเรียนทุกคนจะมีครู-อาจารย์อย่างน้อย หนึ่งคนที่จะคอยดูแลทุกข์สุขอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง
3. สนับสนุนให้ครู-อาจารย์มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ปกครอง เพื่อให้บ้าน โรงเรียน และชุมชนเชื่อมประสานและร่วมกันเป็นเครือข่าย ในการเฝ้าระวังดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. ประสานสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ชุมชนและผู้ชำนาญการในสาขาต่าง ๆ เพื่อให้มีการส่งต่อและรับช่วงการแก้ไข ส่งเสริม พัฒนานักเรียนและเยาวชนในรูปแบบสหวิทยาการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะประสบความสำเร็จได้ ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานต้องมีความเชื่อ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 3)

4.1 นักเรียนทุกคนต้องการความรัก ความเข้าใจ การให้อภัย การให้ออกาสอยากเป็นคนดี มีปัญญาและมีความสุข

4.2 นักเรียนทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิตเพียงแค่ใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกัน

4.3 ความสำเร็จของงานต้องอาศัยการร่วมแรงร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

การพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังนั้น มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปฏิบัติการเชิงรุกในการป้องกัน แก้ไขและพัฒนาเด็ก เพื่อให้สามารถต่อสู้เอาชนะภัยคุกคามเด็กและเยาวชนที่นับวันจะรุนแรงมากขึ้น ด้วยเหตุผลดังนี้

1. นโยบายของรัฐบาลจะปฏิรูปการศึกษาตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งความรู้ ให้คนไทยได้รับโอกาสเท่าเทียมกันที่จะเรียนรู้ และมีปัญญาเป็นทุนไว้สร้างงานและสร้างรายได้ และนำประเทศให้รอดพ้นจากวิกฤติเศรษฐกิจและสังคมโดยยึดหลัก “การศึกษา สร้างชาติ สร้างคน และสร้างงาน”

2. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไป เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) และการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (มาตรา 22) (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, 2545, หน้า 5-7)

3. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ได้กล่าวถึงในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 มีเป้าหมายให้นักเรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความเป็นไทยและอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข และได้กำหนดจุดหมายให้นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ใฝ่เรียนมีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 5)

4. จรรยาบรรณในวิชาชีพครูกำหนดให้ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอภาคกัน และครูต้องอบรมสั่งสอนฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความริเริ่ม บริสุทธ์ใจ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2544, หน้า 65)

5. พัฒนาการและความต้องการของนักเรียน จากความเจริญก้าวหน้าของสังคมโลกและกระแสโลกาภิวัตน์ก่อให้เกิดสภาวะวิกฤติทางสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป เด็กต้องอยู่ท่ามกลางโลกแห่งการแข่งขันและเรียนรู้ตลอดเวลาทำให้เกิดปัญหาการปรับตัวที่ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ของเด็กและเยาวชนที่เป็นปัญหาของสังคม

6. ความต้องการของผู้ปกครองและชุมชนด้วยความเชื่อว่าครูคือพ่อแม่คนที่สองของลูก ประกอบกับสภาพความยากลำบากในการหาเลี้ยงชีพส่งผลให้ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะดูแลบุตรหลานของตน จึงฝากความหวังไว้กับครูและระบบการศึกษาที่จะให้โรงเรียนเป็นแหล่งให้ความรู้และอบรมสั่งสอนและพัฒนาให้บุตรหลานเติบโตอย่างมีคุณภาพและเป็นคนดีของสังคม

1.2 ความหมายเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 4) ได้กำหนดความหมายของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ดังนี้การดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลนักเรียน

อย่างมีขั้นตอน ที่ชัดเจน สอดคล้องกับการบริหารทั้งระบบของสถานศึกษา โดยอาศัยศักยภาพและความสัมพันธ์ของนักเรียนที่มีต่อครู รวมทั้งการประสานสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องในการป้องกัน แก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

1.3 ประโยชน์ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคน ให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 4)

1. เพื่อให้โรงเรียนมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีกระบวนการ วิธีการและเครื่องมือที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานสามารถตรวจสอบได้
2. เพื่อส่งเสริมให้ครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษา บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ แต่ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากครูและผู้เกี่ยวข้อง มีการทำงานเป็นทีม ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติและชื่นชมผลงาน เพื่อสร้างสรรค์ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นรูปธรรม และจะก่อประโยชน์ต่อนักเรียนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 8)

3.1 นักเรียน

3.1.1 ได้รับการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตและสภาพแวดล้อมทางสังคมอย่างทั่วถึง

3.1.2 ได้รับการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน แก้ไขปัญหาทั้งด้านการเรียนรู้และความสามารถพิเศษ

3.1.3 ได้รู้จักตนเอง สามารถปรับตัว และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3.1.4 มีทักษะชีวิตและมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ครูและผู้ปกครอง

3.2 ครู

3.2.1 ตระหนักและเห็นความสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.2.2 มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียน

3.2.3 มีผลงานสอดคล้องกับมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษา

3.2.4 มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู

3.3 ผู้บริหารโรงเรียน

3.3.1 รู้ศักยภาพของครูในการขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้

3.3.2 ได้ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน เพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน หลักสูตรและคุณภาพการจัดการศึกษา

3.3.3 มีรูปแบบกระบวนการพัฒนาและการพัฒนาเชิงระบบภายใต้การมีส่วนร่วม

3.4 ผู้ปกครอง ชุมชน

3.4.1 ตระหนักในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน

3.4.2 เข้าใจถึงวิธีการอบรมสั่งสอนบุตรหลาน

3.4.3 เป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุตรหลาน

3.4.4 มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุตรหลาน เป็นครอบครัวที่เข้มแข็ง

3.5 โรงเรียน

3.5.1 มีผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา

3.5.2 ได้รับการยอมรับ การสนับสนุนและความร่วมมือจากบุคลากรจากชุมชน และจากองค์กรที่เกี่ยวข้อง

3.5.3 มีการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้และเอื้ออาทร

3.6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3.6.1 พัฒนานวัตกรรมในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน

3.6.2 พัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำงาน การนิเทศติดตามผล / ประเมินผล และการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.6.3 มีระบบข้อมูลสารสนเทศ ทั้งข้อมูลระดับบุคคลและระดับโรงเรียน เพื่อใช้พัฒนางานต่อไป

3.7 ประเทศชาติ

3.7.1 มีการเชื่อมโยงข้อมูลของเยาวชนทุกระดับ

3.7.2 ลดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน และลดค่าใช้จ่ายของหน่วยงานต่าง ๆ

3.7.3 ประชาชนมีคุณภาพ และเป็นกำลังอันสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ

1.4 กลยุทธ์ความสำเร็จในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ได้รับการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ทั้งผู้บริหาร

ครูผู้สอนผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยกลยุทธ์สู่ความสำเร็จ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 9-12)

1. การบริหารเชิงระบบ

การบริหารเชิงระบบในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 การวางแผน (Plan) เป็นการวางระบบซึ่งเป็นองค์ประกอบแรกที่สำคัญที่สุด จะต้องกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานเป็นกระบวนการแต่ละขั้นตอนมีวิธีการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐาน และมีการบันทึกข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน ข้อมูลจากการบันทึกนี้จะนำไปสู่การตรวจสอบประเมินตนเองและให้ผู้อื่นตรวจสอบได้ และเป็นสารสนเทศที่สะท้อนให้เห็นคุณภาพตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของระบบย่อยอันจะส่งผลถึงคุณภาพรวมของโรงเรียนทั้งระบบ

1.2 การดำเนินงาน (Do) เป็นการปฏิบัติงานร่วมกันของทุกคน โดยใช้กระบวนการวิธีการต่าง ๆ และการบันทึกผล บุคคลภายในองค์กรที่รับผิดชอบในระบบย่อยต่าง ๆ จะปฏิบัติ และบันทึกผลอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน

1.3 การตรวจสอบ/ประเมินผล (Check) เป็นการประเมินตนเองร่วมกันประเมิน หรือสลับเปลี่ยนกันประเมินภายในระหว่างบุคคลหรือระหว่างทีมย่อยในโรงเรียน

1.4 การปรับปรุงพัฒนา (Act) เป็นการนำผลการประเมินมาแก้ไขพัฒนางานซึ่งอาจจะแก้ไขพัฒนาในส่วนที่เป็นกระบวนการ วิธีการ บังคับหรือการบันทึกให้ดีขึ้น จนระบบคุณภาพหรือวงจรคุณภาพเป็นวัฒนธรรมการทำงานขององค์กรอย่างยั่งยืน

2. การทำงานเป็นทีม

การดำเนินงานเพื่อให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนบรรลุผลสำเร็จและเป็นไปอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องใช้ยุทธวิธีการทำงานร่วมกันเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการผลักดันและบูรณาการการทำงานเข้าสู่ระบบ และพัฒนาบุคลากร สนับสนุนปัจจัยเอื้อต่อการดำเนินงาน ติดตาม ประเมินผล พร้อมทั้งสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมคิด และร่วมทำไป พร้อม ๆ กัน ตลอดจนแสวงหาแนวทางในการสร้างเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชน (กรมสุขภาพจิต, 2547, หน้า 1) ในการทำงานเป็นทีมเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพนั้นประกอบด้วย 3 ทีม ดังนี้

2.1 ทีมนำ ได้แก่คณะผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาซึ่งจะเป็นผู้วิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน จัดทำแผนกลยุทธ์ ควบคุม กำกับ ติดตามและสนับสนุน เสริมสร้างพลังร่วม (Empowerment) เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ทีมสนับสนุน เป็นทีมหลักในการสนับสนุนประสานงานด้านวิชาการและอื่น ๆ ให้เกิดการสร้างระบบคุณภาพขึ้น ทีมสนับสนุนจะเป็นใครขึ้นอยู่กับพัฒนาระบบว่าจะมีจุดเน้นที่ระบบใด เช่น ทีมสนับสนุนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหัวหน้าทีม คือรองผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย (กรมสามัญศึกษา, 2544, หน้า 78)

2.3 ทีมทำ เป็นทีมที่สมาชิกรับผิดชอบการทำงานโดยตรง เช่น ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ทีมระดับชั้น ครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษาจะเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ

3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะทำให้ได้รับทราบจุดแข็งจุดอ่อนในการดำเนินงานของตน เพื่อให้เกิดแนวทางที่จะพัฒนาให้มีคุณภาพสูงขึ้น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำได้ทั้งภายในโรงเรียน ระหว่างโรงเรียนและนอกโรงเรียน โดยมีบรรยากาศการทำงานที่เป็นกันเองไม่ใช้การสั่งการหรือบังคับบัญชาทำให้ผู้ปฏิบัติงานในแต่ละส่วนเกิดความรู้สึที่ดี ไม่ต้องกังวลเรื่องการประเมินผลตรวจสอบจากผู้บังคับบัญชา

4. การนิเทศติดตามและประเมินผล

การนิเทศติดตามและประเมินผล เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนางานซึ่งจะช่วยส่งเสริม สนับสนุนและให้ข้อมูลย้อนกลับที่จะนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนางานการนิเทศติดตามและประเมินผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพ ควรดำเนินการให้เป็นระบบ โดยมีแนวปฏิบัติ ดังนี้ (กรมสุขภาพจิต, 2546, หน้า 32)

4.1 ขั้นการวางแผน

4.1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการ

4.1.2 กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด ความสำเร็จ เครื่องมือ และวิธีการในการนิเทศติดตามและประเมินผล

4.1.3 กำหนดแผนงาน / ปฏิทินการดำเนินงาน

4.2 ขั้นการดำเนินงาน ดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริงของสถานการณ์

4.3 ขั้นการตรวจสอบ

4.3.1 ตรวจสอบติดตามการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4.3.2 ประเมินผลการดำเนินงาน วิเคราะห์ผลการตรวจสอบและการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4.4 ขั้นการปรับปรุงและพัฒนางาน นำผลการประเมินมาปรับปรุงและดำเนินการตามแผนใหม่อย่างต่อเนื่อง การนิเทศ ติดตามและประเมินผลจะบรรลุเป้าหมายได้ต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 98-100)

- 4.4.1 การมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
- 4.4.2 การวางแผนตามระบบมาตรฐาน (P D C A)
- 4.4.3 มีการนิเทศ ติดตามผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง
- 4.4.4 จัดทำระบบสารสนเทศ
- 4.4.5 สรุปรายงานและเผยแพร่

การนิเทศ ติดตามและประเมินผลจึงเป็นกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลงานในระหว่างการทำงานด้วยการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยมีกระบวนการวางแผนที่เป็นระบบ กำหนดขั้นตอน วิธีการ เครื่องมือที่มีมาตรฐาน เป็นการประเมินระบบและผลลัพธ์ของระบบทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีบรรยากาศในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหา ระหว่างผู้ประเมินและผู้รับการประเมินอย่างเป็นกัลยาณมิตร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นไปตามสภาพจริงในการนำมาใช้ปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานช่วยเหลือให้นักเรียนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

2. บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคน ให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 13)

2.1 บทบาทหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานกลางที่มีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการดำเนินงานและส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติ คือ สถานศึกษาสามารถดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีบทบาทหน้าที่และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

ตาราง 1 บทบาทหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทบาทหน้าที่	แนวทางการดำเนินงาน
1. กำหนดนโยบายและหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	1. กำหนดยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และจุดเน้น ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็น เครือข่ายการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน	2. มอบหมายหน่วยงานที่รับผิดชอบในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานอย่างชัดเจน
3. ส่งเสริมสนับสนุนให้สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา เกิดการพัฒนาองค์ความรู้สู่การ ปฏิบัติ ด้านดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3. เชิญประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงสาธารณสุข สถาบันส่งเสริม การสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ฯลฯ เพื่อวางแผนปฏิบัติร่วมกัน
4. สนับสนุน ช่วยเหลือให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา สามารถดำเนินงาน การดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ อย่างมี ประสิทธิภาพ	4. พัฒนาบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาให้มีความเข้มแข็งด้านองค์ความรู้ และการปฏิบัติด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย
5. ส่งเสริมให้สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามีระบบติดตาม ประเมินผลและรายงาน ความก้าวหน้าของการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	5. ส่งเสริมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้มีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อการพัฒนาด้านการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน
	6. ช่วยเหลือแก้ปัญหาอุปสรรคของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษาอันเป็นเหตุให้การปฏิบัติงาน ไม่ประสบผลสำเร็จ
	7. กำกับ ติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานด้านการดูแล ความช่วยเหลือของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.2 บทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนและส่งเสริมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนภายในสังกัด รวมทั้งการประสาน ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน จึงมีบทบาทหน้าที่และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

ตาราง 2 บทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

บทบาทหน้าที่	แนวทางการดำเนินงาน
1. นำนโยบายด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสู่การปฏิบัติ	1. จัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือและปัญหาพฤติกรรมนักเรียนของสถานศึกษา
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา เกิดการพัฒนาองค์ความรู้และความสามารถในการปฏิบัติด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	2. จัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้เป็นเครือข่ายให้คำปรึกษาตามสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียนและผู้สนใจ
3. สนับสนุน ช่วยเหลือให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ	3. จัดให้มีแผนงาน โครงการและกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับพื้นที่
4. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมมือกันดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4. นิเทศ ติดตามผล รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน
5. ติดตาม ประเมินผลและรายงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	5. ฝึกอบรม พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ เทคนิคและทักษะในการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้
	6. จัดทำมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา
	7. สนับสนุนให้สถานศึกษา ศึกษา วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อนำผลมาพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
	8. จัดให้มีเครือข่ายประสานงานและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
	9. ช่วยเหลือ แก้ปัญหาอุปสรรคของสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ

ตาราง 2 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่	แนวทางการดำเนินงาน
	10. จัดกลุ่มสถานศึกษาให้เป็นเครือข่ายพัฒนาคุณภาพช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกันจน สามารถดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ 11. เป็นหน่วยงานกลางในการประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น 11.1 จัดประชุมสัมมนาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ร่วมกับสถานศึกษาให้รับรู้บทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 11.2 ร่วมเป็นคณะทำงาน คณะกรรมการดำเนินงาน 12. ชี้แจงทำความเข้าใจกับสถานศึกษาด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และนำไปปฏิบัติได้จริงดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา 13. สร้างขวัญ กำลังใจและประชาสัมพันธ์ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง 14. ติดตาม ประเมินผลและรายงานการดูแลช่วยเหลือ

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 15-16

2.3 บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา

สถานศึกษาประกอบด้วยบุคคลต่าง ๆ ที่จะทำให้การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบผลสำเร็จ โดยมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานของแต่ละบุคคล ประกอบด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 17)

2.3.1 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะที่เป็นผู้นำสูงสุดในสถานศึกษาต้องสามารถบริหารจัดการและให้ความสำคัญในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จ จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

ตาราง 3 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

บทบาทหน้าที่	แนวทางการดำเนินงาน
1. บริหารจัดการให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ	1. กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. ประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานและบุคคลภายนอก เช่น ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง องค์กรต่าง ๆ เช่น สาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาล สถานีตำรวจ	2. สร้างความตระหนักให้ครูทุกคนและบุคคลที่เกี่ยวข้องเห็นคุณค่าและความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผล สนับสนุนและให้ขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน	3. กำหนดโครงสร้างการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เหมาะสมกับสถานศึกษา
	4. แต่งตั้งคณะกรรมการและกำหนดเกณฑ์จำแนกกลุ่มนักเรียน
	5. ประชุมคณะกรรมการและกำหนดเกณฑ์จำแนกกลุ่มนักเรียน
	6. ส่งเสริมให้ครูทุกคนและบุคคลที่เกี่ยวข้องได้รับรู้เพิ่มเติม มีทักษะเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
	7. เชิญร่วมเป็นกรรมการและเครือข่ายในการช่วยเหลือนักเรียน
	8. ประชุมปรึกษาหารือและขอความร่วมมือ
	9. กำหนดปฏิทินการดำเนินงาน
	10. นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล

ตาราง 3 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่	แนวทางการดำเนินงาน
11. ขกย่องให้รางวัล เผยแพร่ผลงานการดำเนินงานในโอกาสต่าง ๆ	

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 17-18

2.3.2 บทบาทหน้าที่ของครู

1. บทบาทหน้าที่ของครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษา

ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุดและเป็นบุคลากรหลักในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

ตาราง 4 บทบาทหน้าที่ของครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษา

บทบาทหน้าที่	แนวทางการดำเนินงาน
1. รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล จัดเตรียมเครื่องมือเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. คัดกรอง จำแนกกลุ่มนักเรียน	2. หาข้อมูลเพิ่มเติมโดยนำเครื่องมือไปเก็บข้อมูลและปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน
3. จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนา เป็นรายบุคคล	3. เก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ
4. จัดกิจกรรมป้องกัน แก้ไขและช่วยเหลือ	4. วิเคราะห์ข้อมูล
5. ส่งต่อนักเรียน	5. ดำเนินการคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด
6. รายงานผล	6. สรุปผลการจำแนกนักเรียนเป็นกลุ่ม

ตาราง 4 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่	แนวทางการดำเนินงาน
	7. จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม โดย 7.1 เยี่ยมบ้าน 7.2 จัดกิจกรรมโฮมรูม 7.3 สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับ โรงเรียน 7.4 ประชุมผู้ปกครอง 7.5 จดหมายข่าว 8. จัดกิจกรรมพัฒนาให้เหมาะสมกับกลุ่มนักเรียน 9. ให้คำปรึกษา 10. ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น 11. ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการช่วยเหลือ แก้ไข 12. ดำเนินการส่งต่อภายในไปยังบุคคลหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้อง 13. รายงานผลระหว่างดำเนินการ 14. รายงานผลเมื่อสิ้นสุด

หมายเหตุ : การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกขั้นตอน ครูประจำชั้น /ครู
ที่ปรึกษาควรรายงานผลการปฏิบัติงานทุกขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ
ปรับปรุงและพัฒนา

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 18-19

2. บทบาทหน้าที่ของครูประจำวิชา/ครูทั่วไป

ครูทุกคนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามจุดหมายของ
หลักสูตร มีหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้และดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงควรมีบทบาทหน้าที่และ
แนวทางดำเนินงาน ดังนี้

ตาราง 5 บทบาทหน้าที่ของครูประจำวิชา/ครูทั่วไป

บทบาทหน้าที่	แนวทางการดำเนินงาน
ดูแลนักเรียนและให้คำปรึกษา เบื้องต้นแก่นักเรียน	1. ศึกษา สังเกต ดูแล รวบรวมข้อมูล 2. ประสานงานกับครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา เพื่อส่งเสริม ป้องกัน แก้ไขพฤติกรรมนักเรียน 3. จัดกิจกรรมส่งเสริม ป้องกัน แก้ไข เพื่อพัฒนาผู้เรียน

หมายเหตุ : โรงเรียนใดไม่มีครูประจำวิชา ให้ครูที่ทำหน้าที่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา
ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ครูประจำวิชา

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 20

3. บทบาทหน้าที่ของครูแนะแนว

ครูแนะแนวเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อการจัดระบบงานแนะแนว ซึ่งมีความสัมพันธ์
กับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

ตาราง 6 บทบาทหน้าที่ของครูแนะแนว

บทบาทหน้าที่	แนวทางการดำเนินงาน
1. สนับสนุนครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2. จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา 3. จัดกิจกรรมป้องกัน แก้ไขช่วยเหลือ	1. ให้คำปรึกษาช่วยเหลือแก่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา 2. ให้ความมั่นใจ กำลังใจกับผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงาน 3. ให้คำปรึกษาครอบคลุมทั้งด้านการเรียน อาชีพ ชีวิตและสังคม ทั้งรายกลุ่มและรายบุคคล 4. ศึกษานักเรียนเป็นรายกรณี (Case study) 5. เตรียมเครื่องมือสนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ

ตาราง 6 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่	แนวทางการดำเนินงาน
4. ส่งต่อนักเรียน	6. ให้คำปรึกษา ในการจัดทำข้อมูลนักเรียนประกอบกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกรณีนักเรียนย้ายที่เรียน 7. จัดกิจกรรมป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไขพฤติกรรมนักเรียน 8. ให้นักเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาเต็มศักยภาพของ แต่ละบุคคล 9. ให้คำปรึกษา 10. ให้ความช่วยเหลือ 11. ประสานความร่วมมือกับครูประจำชั้น /ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง 12. ส่งต่อนักเรียนให้กับผู้เชี่ยวชาญภายนอก

หมายเหตุ : โรงเรียนใดที่ไม่มีครูแนะแนวให้ครูที่ทำหน้าที่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา
ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของครูแนะแนว

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 20-21

2.3.3 บทบาทหน้าที่ของนักเรียน

นักเรียนเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งเป็นผู้รับการ
ช่วยเหลือและให้ความช่วยเหลือแก่สถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

ตาราง 7 บทบาทหน้าที่ของนักเรียน

บทบาทหน้าที่	แนวทางการดำเนินงาน
มีบทบาทหน้าที่ของนักเรียนและ สนับสนุน การดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1. ให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการนักเรียน 2. ให้ความร่วมมือในการสอดส่องพฤติกรรมของนักเรียน ในสถานศึกษา 3. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 4. สร้างเครือข่ายเพื่อช่วยเพื่อน พี่ช่วยน้อง 5. เข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา 6. ประสานสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับบ้าน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 22

2.3.4 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นองค์กรคณะบุคคลที่ประกอบด้วยตัวแทนจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีส่วนในการพัฒนาการศึกษา จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงานดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 23)

ตาราง 8 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทบาทหน้าที่	แนวทางการดำเนินงาน
ให้การสนับสนุนด้านการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	1. ให้คำปรึกษาในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน 2. เสนอแนะแนวทางในการส่งเสริม พัฒนา แก้ไขปัญหา นักเรียน 3. ติดต่อ ประสานงานขอความร่วมมือกับหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ในการส่งเสริม พัฒนา แก้ไข

ตาราง 8 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่	แนวทางการดำเนินงาน
4. อำนวยความสะดวกในการประสานงาน เมื่อสถานศึกษาต้องการความช่วยเหลือ	

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 23

2.3.5 บทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองและชุมชน

ผู้ปกครองและชุมชนเป็นบุคคลและกลุ่มบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนในพื้นที่มากที่สุดที่จะให้การเอาใจใส่ดูแลนักเรียนได้อย่างดี ซึ่งประกอบด้วยผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง / ชมรม/ สมาคมผู้ปกครองและบุคคลในชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 23)

1. บทบาทหน้าที่ของผู้ปกครอง / เครือข่ายผู้ปกครอง

ผู้ปกครอง/เครือข่ายผู้ปกครองเป็นบุคคลและคณะบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียน จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

ตาราง 9 บทบาทหน้าที่ของผู้ปกครอง / เครือข่ายผู้ปกครอง

บทบาทหน้าที่	แนวทางการดำเนินงาน
1. อบรมดูแลและเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตครอบครัว มีความรัก ความเข้าใจ และให้ความอบอุ่น	1. จัดสภาพแวดล้อม ประสานการณ์ให้นักเรียนได้สัมผัสกับตัวอย่างที่ดี 2. สนับสนุน ส่งเสริม ให้กำลังใจนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจและศักยภาพของตนเอง 3. ให้ความสำคัญวิทยาในการเลี้ยงดูบุตรหลาน 4. เข้าร่วมประชุม วางแผนหาแนวทางการดำเนินงาน 5. ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหา นักเรียน

ตาราง 9 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่	แนวทางการดำเนินงาน
2. สนับสนุน ให้ความร่วมมือ วางแผนร่วมกับสถานศึกษา ใน การแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็น ประโยชน์ต่อการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหา นักเรียน	6. ให้คำปรึกษา แนะนำที่ดีแก่นักเรียน 7. เสนอแนะแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ดีให้นักเรียน
3. เป็นที่ปรึกษาหรือแนะแนว ทางการดำเนินชีวิตที่ดีแก่ นักเรียน	

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 23-24

2. บทบาทหน้าที่ของชุมชน

ชุมชนเป็นสังคมที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมและพฤติกรรมของเด็กบุคคลทุกคน ในชุมชนล้วนมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองในแนวทางที่เหมาะสม จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 24)

ตาราง 10 บทบาทหน้าที่ของชุมชน

บทบาทหน้าที่	แนวทางการดำเนินงาน
สนับสนุนการดำเนินงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1. จัดสภาพแวดล้อมของชุมชนที่เอื้อต่อการพัฒนานักเรียน 2. ช่วยสอดส่องดูแลนักเรียน 3. เป็นแหล่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียน

ตาราง 10 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่	แนวทางการดำเนินงาน
	4. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน 5. ให้ข้อมูลข่าวสารพฤติกรรมของนักเรียนกับสถานศึกษา 6. เข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 24

2.4 บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วยบุคคล องค์กรต่าง ๆ ทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรอิสระต่าง ๆ ซึ่งล้วนแต่มีความสำคัญต่อการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงาน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 25)

1. ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กวัยต่าง ๆ
2. สอดส่องดูแลให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชน ทั้งด้านความปลอดภัยและการแก้ไขปัญหาพฤติกรรม
3. ร่วมมือกับสถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละบุคคล
4. เป็นแหล่งการเรียนรู้และฝึกงาน และเพิ่มพูนประสบการณ์แก่นักเรียนตามความรู้ความสามารถ ความสนใจและความถนัด
5. ติดตามผล สะท้อนปัญหาและแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน
6. ให้ความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสารสนเทศที่เป็นประโยชน์และน่าสนใจ
7. ให้การสนับสนุนและเป็นเครือข่ายในการพัฒนา และขยายผลการดำเนินงานตลอดจนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและบรรลุผล จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกส่วนในสังคม และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีคุณภาพ การประสานงาน และการสร้างความร่วมมือร่วมใจในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาควรประสานความร่วมมือทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน เช่น กรมสุขภาพจิต ศูนย์อนามัยเขต สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด / อำเภอ โรงพยาบาล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม สื่อมวลชน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ องค์การเอกชน องค์การอิสระ ซึ่งมีความสามารถ ให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือได้เป็นอย่างดี

3. แผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

การนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเข้าสู่สถานศึกษา มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีแผนการดำเนินงานที่ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 1 รอบปี ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 28-34)

3.1 การเตรียมการและวางแผนการดำเนินงาน

การเตรียมการและวางแผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ประกอบด้วยกิจกรรม 2 กิจกรรม ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 29-30)

กิจกรรมที่ 1 แต่งตั้งคณะกรรมการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีคณะกรรมการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
2. เพื่อให้มีผู้รับผิดชอบการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

วิธีการดำเนินงาน

1. ประชุมหารือเพื่อกำหนดโครงสร้างบุคลากรในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา
2. แต่งตั้งคณะกรรมการ ดังนี้
 - 2.1 คณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ)
 - 2.2 คณะกรรมการประสานงาน (ทีมสนับสนุน)
 - 2.3 คณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ)

2.4 กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงาน คณะกรรมการดำเนินงาน ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กิจกรรมที่ 2 วิเคราะห์สภาพความพร้อมของสถานศึกษาและจัดทำแผนปฏิบัติงาน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบสภาพพื้นฐานของสถานศึกษาที่เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษา เพื่อให้เป็นข้อมูลสำหรับวางแผนการดำเนินงาน
2. เพื่อให้ได้แผนปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ตลอดปี การศึกษา

วิธีการดำเนินงาน

คณะกรรมการอำนวยการและหรือคณะกรรมการประสานงาน ดำเนินงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

1. วิเคราะห์สภาพพื้นฐานของสถานศึกษา โดยใช้แบบประเมินหรือแบบสำรวจการ ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหรือแบบสอบถามความพร้อมพื้นฐานของสถานศึกษา ที่จัดทำขึ้นเอง เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อนในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่มีผลต่อการช่วยเหลือ นักเรียนและข้อเสนอแนะของครู รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำโครงการ แผนปฏิบัติงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา และการจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อสนับสนุนให้ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.2 การปฏิบัติตามแผน

การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 31-32)

กิจกรรมที่ 1 สร้างความตระหนักและความเข้าใจบุคลากร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญและเห็นคุณค่าของ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน
2. เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษามีความเข้าใจบทบาทภาระหน้าที่ของการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน

3. เพื่อให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษามีความเข้าใจในขั้นตอน วิธีการและมีการประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

วิธีการดำเนินงาน

คณะกรรมการประสานงานอาจดำเนินการสร้างความเข้าใจกับบุคลากรในสถานศึกษาในลักษณะดังนี้

1. ประชุมชี้แจงและสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษาด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความยินดีร่วมมือร่วมใจในการทำงานเพื่อช่วยเหลือนักเรียน

2. ฝึกอบรมบุคลากร โดยเฉพาะครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาให้มีความรู้ความสามารถเทคนิคหรือทักษะต่าง ๆ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเบื้องต้น

3. ประชาสัมพันธ์งานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง

4. ประเมินผลการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และนำผลการประเมินมาเป็นข้อในการพัฒนาบุคลากรต่อไป

กิจกรรมที่ 2 ดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ครูได้ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามระบบการดูแลช่วยเหลือที่กำหนดไว้

2. เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา อย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพและความต้องการของนักเรียน

วิธีการดำเนินงาน

1. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

1.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งอย่างน้อยต้องครอบคลุมด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว

1.2 การคัดกรองนักเรียน โดยจัดแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา

1.3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) กิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting)

1.4 การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การให้คำปรึกษาหารือ กิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมเสริม หลักสูตร กิจกรรมเพื่อช่วยเพื่อน (Buddy) กิจกรรมสอนเสริม กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง

1.5 การส่งต่อนักเรียนไปรับการช่วยเหลือจากครูอื่น ๆ เช่น ครูแนะแนว หรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น

2. บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและครบบันทึกขั้นตอน

3. สรุปผลการปฏิบัติงาน รายงานผลการดำเนินงาน

3.3 การกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน

การกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 33-34)

กิจกรรมที่ 1 ประเมินเพื่อทบทวน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคที่มีในแต่ละระดับและนำข้อมูลไปใช้ในการทบทวนและปรับปรุงระหว่างการทำงาน
2. เพื่อให้ได้รายงานผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในแต่ละระดับชั้นสำหรับการจัดทำสรุปรายงานของสถานศึกษาต่อไป

วิธีการดำเนินงาน

1. คณะกรรมการอำนวยการแต่งตั้งผู้ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการดำเนินงานของครูในแต่ละระดับชั้น
2. ดำเนินการประเมินแต่ละระดับชั้น โดยผู้ที่ได้รับคำสั่งแต่งตั้งหรือผู้แทนครูในแต่ละระดับ ซึ่งได้รับการอบรมหรือมีความรู้ ทักษะในการประเมิน โดยดำเนินการประเมินสลับระหว่างระดับชั้น
3. นำผลดังกล่าวมาปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น
4. ดำเนินการประเมินคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการดำเนินงานของครูในแต่ละระดับ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง
5. ผู้ทำหน้าที่ประเมินจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพของแต่ละระดับส่งคณะกรรมการประสานงาน เพื่อรายงานผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

กิจกรรมที่ 2 ประเมินผลเพื่อพัฒนาและสรุปงาน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ได้รับรายงานสรุปผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในแต่ละภาคเรียนและปีการศึกษา
2. เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุง พัฒนาระบบวิธีการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วิธีการดำเนินงาน

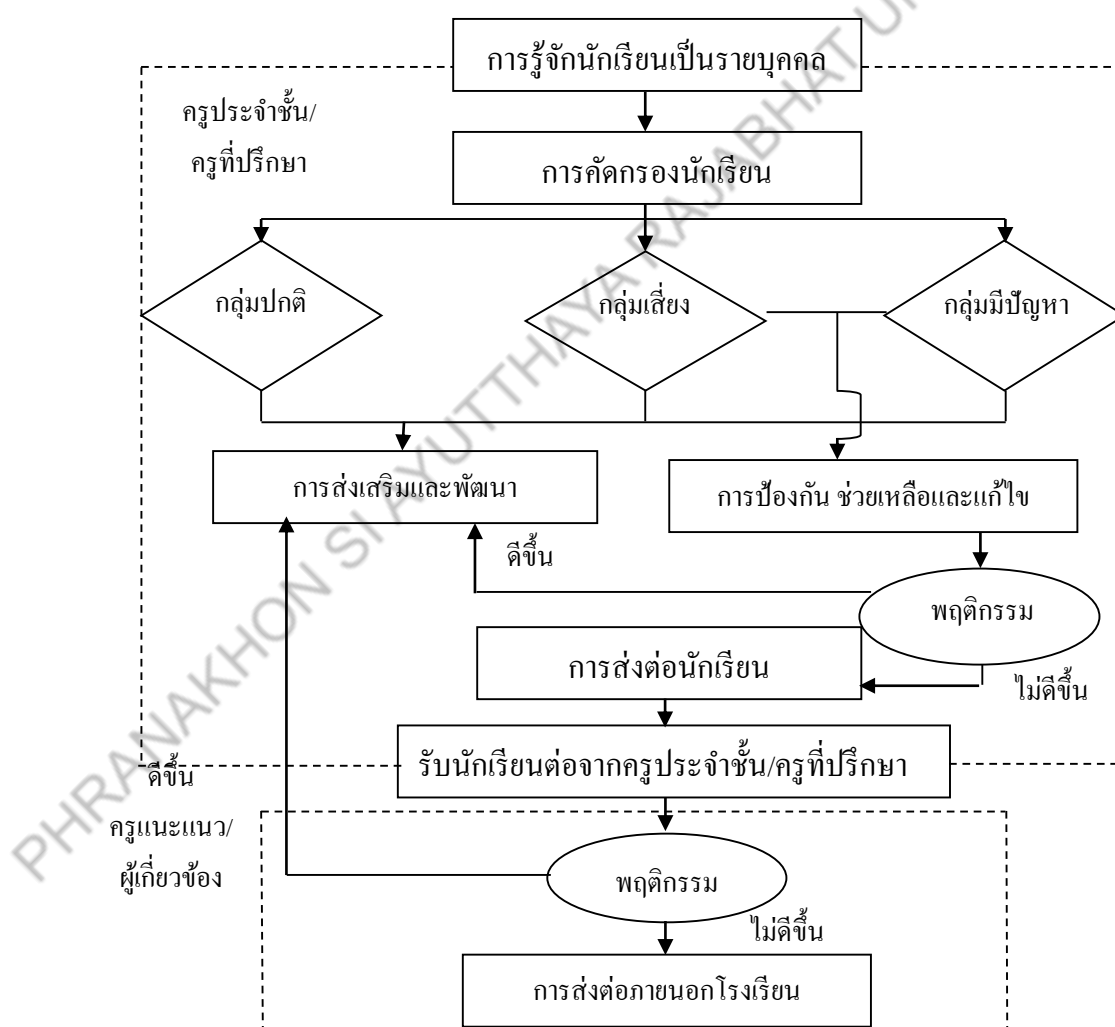
1. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาแต่ละคนจัดทำรายงานการดำเนินงานเสนอประธานคณะกรรมการดำเนินงานทุกสิ้นภาคเรียน
2. คณะกรรมการดำเนินงานในแต่ละระดับจัดทำรายงานสรุปเป็นระดับเสนอคณะกรรมการประสานงาน
3. คณะกรรมการประสานงานจัดทำสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากประธานคณะกรรมการดำเนินงานและจากการประเมิน เพื่อทบทวนแล้วนำมาจัดทำรายงาน เป็นภาพรวมของสถานศึกษา เสนอคณะกรรมการอำนวยการ
4. คณะกรรมการอำนวยการดำเนินงาน ดังนี้
 - 4.1 ประชุมพิจารณารายงานจากคณะกรรมการประสานงาน เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

4.2 นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานของคณะกรรมการดำเนินงาน ทุกระดับอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการประชุมติดตามผลอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกกิจกรรมที่กล่าวมาทั้งหมดในข้างต้น ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนที่ทำหน้าที่เป็นครูที่ปรึกษาครูแนะแนว ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานใกล้ชิดกับนักเรียนในโรงเรียน ถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกตัวแปรเป็นสถานภาพซึ่งแบ่งออกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู มาศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อจะได้ทราบถึงสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อที่จะได้นำข้อมูลไปสนับสนุนการดำเนินงาน หรือให้ขวัญกำลังใจแก่ครูด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การประชุมกับครูในระดับต่าง ๆ เป็นครั้งคราว

4. การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา จะต้องเป็นความร่วมมือกันในการดำเนินงานของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานต้นสังกัด สถานศึกษา หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง โดยมีบุคลากรหลักในการดำเนินงาน คือ ครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษา โดยมีภารกิจที่เป็นหัวใจของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 กิจกรรม คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และ 5) การส่งต่อนักเรียน ส่วนกระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีกิจกรรมดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นวิธีการสำคัญที่จะช่วยให้ครูทราบถึงจุดแข็งจุดอ่อนของนักเรียนแต่ละคน โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ซึ่งต้องเลือกวิธีการและเครื่องมือหรือเทคนิคต่าง ๆ เพื่อประสิทธิภาพในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและสามารถนำไปวางแผนเพื่อให้การช่วยเหลือ ป้องกันและส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม

1. ขั้นตอนการปฏิบัติ

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีขั้นตอนการปฏิบัติที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการ ดังนี้ (กรมสุขภาพจิต, 2547, หน้า 53)

1.1 จัดครูที่ปรึกษาให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละกลุ่มในสัดส่วน ครู : นักเรียน คือ

1 : 20 - 25 คน

1.2 ทีมประสานกำหนดวิธีการและเครื่องมือรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

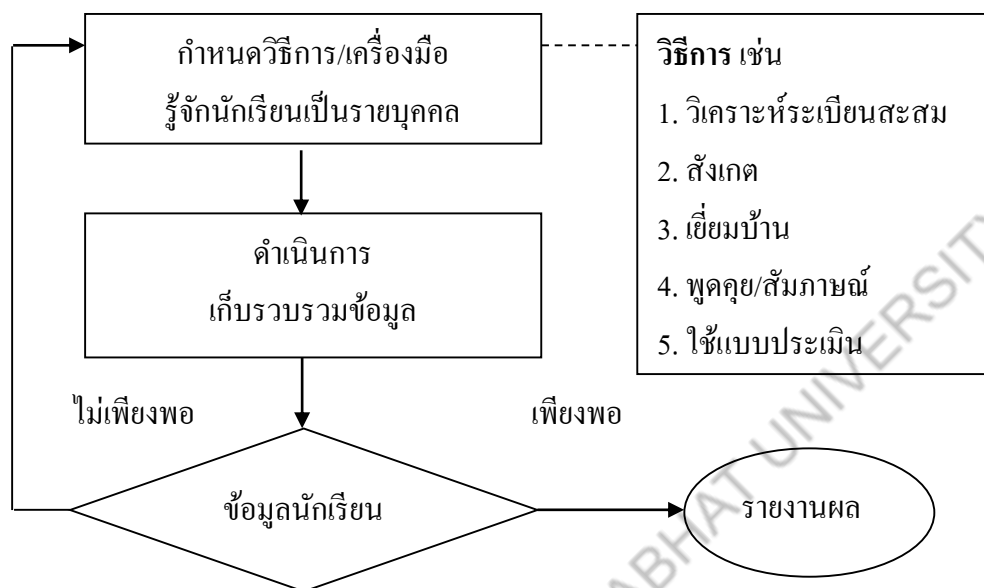
1.3 ทีมประสานอบรมวิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ในกรณีที่ยังไม่เคยเข้ารับ

การอบรม

1.4 ครูที่ปรึกษาดำเนินการรวบรวมข้อมูลรายบุคคลของนักเรียน

1.5 หากข้อมูลที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีครบถ้วนต่อการนำไปใช้ในการคัดกรองนักเรียนให้ดำเนินการสรุปรายงานผลไปตามลำดับ หากข้อมูลไม่ครบถ้วนเพียงพอสำหรับการคัดกรอง ให้ทบทวนและปรับวิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพิ่มเติม ซึ่งสรุปเป็นขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ได้ดังนี้

ขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ที่มา : กรมสุขภาพจิต, 2547, หน้า 5

2. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

2.1 ร้อยละ 80 ของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาดูแลนักเรียนในสัดส่วน ครู : นักเรียน คือ 1 : 20 - 25 คน

2.2 นักเรียนทุกคนได้รับการประมวลข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

2.3 ร้อยละ 80 ของนักเรียน มีข้อมูลประมวลผลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลครบถ้วนตามเกณฑ์มาตรฐานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลนั้น ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาต้องมีข้อมูลพื้นฐานที่ครบถ้วน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการคัดกรองนักเรียนต่อไป ซึ่งข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบและรวบรวมได้ ได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 37)

3.1 ด้านความสามารถ

3.1.1 ความสามารถด้านการเรียนรู้

3.1.2 ความสามารถพิเศษ/อัจฉริยะ

3.2 ด้านสุขภาพ

3.2.1 ร่างกาย / ความพิการ

3.2.2 จิตใจ / พฤติกรรม

3.3 ด้านครอบครัว

3.3.1 เศรษฐกิจ

3.3.2 การคุ้มครองสวัสดิการ

3.4 ด้านสารเสพติด

3.5 ด้านความปลอดภัย

3.6 พฤติกรรมทางเพศ

3.7 ด้านอื่น ๆ ที่มีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4. วิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลให้ครอบคลุมทุกด้านนั้น จำเป็นต้องใช้วิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2546, หน้า 38)

4.1 การสังเกต

4.1.1 พฤติกรรมการแสดงออก

4.1.2 พฤติกรรมการทำงาน

4.2 การสัมภาษณ์

4.2.1 ผู้ที่เกี่ยวข้อง

4.2.1.1 ภายในสถานศึกษา ได้แก่ ครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษา ครูวิชาการ
เพื่อนครู และเพื่อนนักเรียน

4.2.1.2 ภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กนักเรียน ญาติที่ใกล้ชิด
เพื่อนบ้าน

4.2.2 ตัวนักเรียน

4.3 การเยี่ยมบ้าน เพื่อทราบข้อมูลพื้นฐานอื่น ๆ เกี่ยวกับนักเรียน เช่น

4.3.1 สภาพเศรษฐกิจ / สังคม

4.3.2 ความสัมพันธ์ในครอบครัว

4.4 การศึกษาข้อมูล

4.4.1 ผลงานของนักเรียน ได้แก่ อัตชีวประวัติ บันทึกประจำวัน สมุดทำงาน
แบบฝึกหัด งานฝีมือ/สิ่งประดิษฐ์ โครงการงาน

4.4.2 เอกสาร/หลักฐานอื่นๆ ได้แก่ ระเบียบสะสม การศึกษาเด็กเป็น รายการฉบับที่ศึกษาภาพ

4.5 การทดสอบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวัดความสามารถทางการเรียน วัดความถนัด / ความสนใจ วัดทักษะความสามารถด้านต่างๆ ตลอดจนประเมินเพื่อคัดแยกนักเรียนประกอบด้วย

4.5.1 แบบทดสอบที่สถานศึกษาสร้างขึ้นเอง

4.5.2 แบบทดสอบระดับชาติ

4.5.3 แบบทดสอบมาตรฐาน

5. แนวทางการศึกษาและรวบรวมข้อมูลนักเรียน

การศึกษาและรวบรวมข้อมูลนักเรียนรายบุคคลมีประเด็นที่ควรพิจารณาและ เครื่องมือ หรือแหล่งข้อมูลประกอบตามตัวอย่าง ดังนี้

ตาราง 11 แนวทางการศึกษาและรวบรวมข้อมูลนักเรียน

ข้อมูลนักเรียน	ข้อมูลพื้นฐาน	เครื่องมือ/แหล่งข้อมูล
1. ความสามารถด้านการเรียน	1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละรายวิชา 2. ผลการเรียนรู้เฉลี่ยของภาค เรียน/ปีการศึกษาที่ผ่านมา 3. ผลการทดสอบวัดความรู้มาตรฐานระดับชาติ (NT) 4. พฤติกรรมการเรียน	1. ระเบียบสะสม 2. แบบประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน 3. แบบทดสอบทางการเรียนประเภทต่างๆ 4. แบบสำรวจพฤติกรรมทางการเรียน ฯลฯ
2. ความสามารถพิเศษ	1. พฤติกรรมที่ชี้บ่งถึงความสามารถพิเศษ 2. ผลงาน ชิ้นงาน โครงการงาน 3. เอกสารหลักฐานร่องรอยที่แสดงถึงพฤติกรรมที่โดดเด่น	1. ระเบียบสะสม 2. แบบสำรวจความสามารถพิเศษ (10 แนว) 3. แบบประเมินพหุปัญญา 4. แฟ้มสะสมผลงาน ฯลฯ

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อมูลนักเรียน	ข้อมูลพื้นฐาน	เครื่องมือ/แหล่งข้อมูล
3. ด้านสุขภาพร่างกาย	1. ความปกติ ความพิการหรือความบกพร่องทางร่างกาย เช่น การมองเห็น การได้ยิน ความบกพร่องด้านการพูด 2. โรคประจำตัว 3. ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนสูงกับน้ำหนัก 4. ความสะอาดของร่างกาย	1. แบบสำรวจนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 2. ระเบียบสะสม 3. แบบบันทึกสุขภาพ 4. แบบบันทึกการสัมภาษณ์ 5. แบบบันทึกการสังเกต ฯลฯ
4. จิตใจและพฤติกรรม	1. สภาพอารมณ์ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น ความวิตกกังวล 2. ความประพฤติ เช่น การลักขโมย การทำร้ายตัวเอง 3. พฤติกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อการเรียน ความสามารถ และการปรับตัว เช่น พฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง สมาธิสั้น 4. ความสัมพันธ์กับเพื่อน/ครู/ผู้ปกครอง	1. บันทึกการเยี่ยมบ้าน 2. แบบประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน 3. แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) 4. แบบบันทึกการสังเกต 5. แบบบันทึกการสัมภาษณ์ ฯลฯ
5. ด้านเศรษฐกิจ	1. รายได้ผู้ปกครอง 2. ภาระหนี้สิน 3. ความเพียงพอของรายรับกับรายจ่าย 4. จำนวนเงินที่นักเรียนได้รับและใช้จ่ายในแต่ละวัน	1. ระเบียบสะสม 2. แบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน 3. แบบระบบข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา 4. แบบบันทึกการสัมภาษณ์

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อมูลนักเรียน	ข้อมูลพื้นฐาน	เครื่องมือ/แหล่งข้อมูล
6. การคุ้มครอง สวัสดิภาพ	1. ความสามารถในการคุ้มครอง ดูแลนักเรียนได้อย่างปลอดภัย 2. ความเหมาะสมของสภาพที่ อยู่อาศัย 3. ความสัมพันธ์ของคนใน ครอบครัว 4. การถูกคุกคามและล่วงละเมิด ทางเพศ	1. ระเบียบสะสม 2. แบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน 3. แบบสำรวจข้อมูลนักเรียน ค้อยโอกาส 4. แบบบันทึกการสังเกต ฯลฯ
7. ด้านการใช้ สารเสพติด	1. พฤติกรรมที่แสดงออก 2. พฤติกรรมการเรียนในชั้นเรียน 3. การใช้เงิน 4. การคบเพื่อน 5. สุขภาพและบุคลิกภาพ 6. สถานภาพทางครอบครัวและ สิ่งแวดล้อม 7. ผลการตรวจปัสสาวะ	1. แบบบันทึกการสังเกต 2. แบบบันทึกการสัมภาษณ์ 3. แบบสอบถาม 4. บันทึกการเยี่ยมบ้าน 5. แบบสรุปผลการตรวจสุขภาพ 6. แบบสรุปผลการตรวจปัสสาวะ ฯลฯ
8. ด้านความปลอดภัย	1. สถานภาพครอบครัวและ สิ่งแวดล้อม 2. ข้อมูลการเดินทาง/การใช้ ยานพาหนะ 3. การจัดสภาพแวดล้อมใน สถานศึกษา 4. การแต่งกายที่ต่อแหลม	1. ระเบียบสะสม 2. แบบประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน ของนักเรียนนักเรียน/ ผู้ปกครอง 3. แบบบันทึกการสัมภาษณ์ 4. แบบบันทึกการสังเกต พฤติกรรมนักเรียน 5. แบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน ฯลฯ

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อมูลนักเรียน	ข้อมูลพื้นฐาน	เครื่องมือ/แหล่งข้อมูล
9. พฤติกรรมทางเพศ	1. บุคลิกภาพทางเพศ 2. การแสดงออกทางเพศ	1. แบบบันทึกการสังเกต 2. แบบบันทึกการสัมภาษณ์ 3. แบบสอบถาม 4. แบบทดสอบบุคลิกภาพ 5. ข้อมูลจากแหล่งอื่น เช่น จากเพื่อน ผู้ปกครอง

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 39-42

นักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน และได้หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา มีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อคัดกรองนักเรียนเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมพัฒนา การป้องกัน แก้ไขและช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดาโดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหา นักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือ นักเรียนหรือหากจำเป็นต้องเกิดก็ให้น้อยที่สุด

4.2 การคัดกรองนักเรียน

การคัดกรองนักเรียนเป็นการจัดแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มตามพฤติกรรม ซึ่งอาจแบ่งเป็น 2 - 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา โดยพิจารณาการจัดกลุ่มจากการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลซึ่งสถานศึกษาควรจัดทำเกณฑ์การคัดกรองเอง เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันของสถานศึกษา (กรมสุขภาพจิต, 2545, หน้า 67)

1. ขั้นตอนการปฏิบัติ

การคัดกรองนักเรียน โดยการจัดแบ่งตามพฤติกรรมที่ได้จากการศึกษาและรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้ (กรมสุขภาพจิต, 2547, หน้า 67)

1.1 ทีมประสานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประชุมครู เพื่อร่วมกันกำหนด/ปรับปรุง/พัฒนาเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนให้สอดคล้องกับสภาพของนักเรียนของแต่ละโรงเรียนหรือในแต่ละพื้นที่

1.2 ทีมประสานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พิจารณาคัดเลือกเครื่องมือที่ใช้ในการคัดกรองนักเรียน

1.3 ทีมประสานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอบรมแนวทางการคัดกรองนักเรียนให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ในกรณีที่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาไม่เคยผ่านการอบรม

1.4 ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาดำเนินการคัดกรองนักเรียน โดยใช้แบบบันทึก คัดกรองรายบุคคล

1.5 ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาสรุปผลจากแบบคัดกรองนักเรียน โดยแยกนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

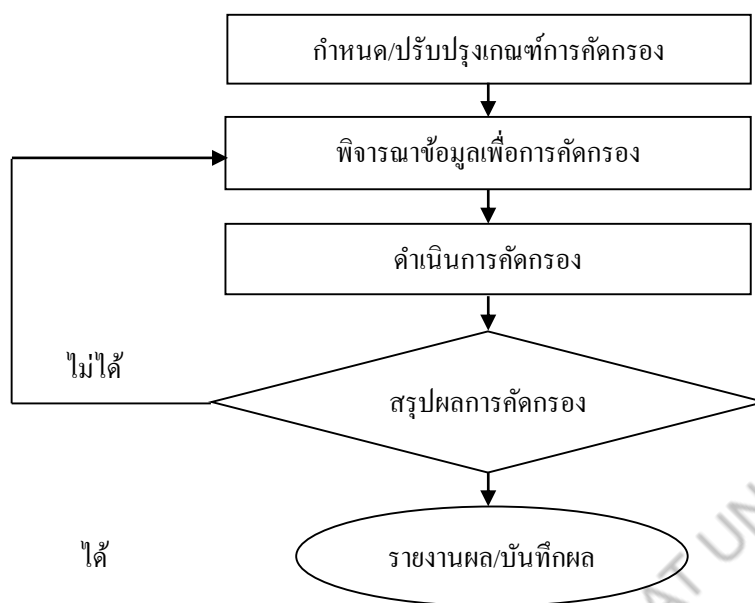
1.5.1 กลุ่มปกติ

1.5.2 กลุ่มเสี่ยง

1.5.3 กลุ่มมีปัญหา

1.6 ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษารายงานผลการคัดกรองนักเรียน

1.7 นำผลการประเมินไปปรับปรุง แก้ไข พัฒนาและดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป ซึ่งสามารถสรุปกระบวนการในการคัดกรองนักเรียนได้ดังนี้

ภาพประกอบ 4 กระบวนการในการคัดกรองนักเรียน

ที่มา : กรมสุขภาพจิต, 2547, หน้า 66

ผลจากการคัดกรองนักเรียนจะแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 43-44)

กลุ่มที่ 1 กลุ่มปกติ หมายถึง นักเรียนที่ไม่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของตนเองหรือสังคมส่วนรวมในด้านลบ

กลุ่มที่ 2 กลุ่มเสี่ยง หมายถึง นักเรียนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติ เช่น เก็บตัว แสดงออกเกินขอบเขต การปรับตัวทางเพศไม่เหมาะสม ทดลองสิ่งเสพติด ผลการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงไปในทางลบ

กลุ่มที่ 3 กลุ่มมีปัญหา หมายถึง นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาชัดเจน มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตประจำวันของตนเองหรือต่อสังคมส่วนรวมในด้านลบ

จากการคัดกรองนักเรียนจะพบนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแทรกอยู่ในเด็กทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษเหล่านี้ โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 66) 1) เด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น 2) เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 3) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 4) เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย 5) เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ 6) เด็กออทิสติก และ 7) เด็กอัจฉริยะ

ในการดำเนินงานคัดกรองนักเรียน สถานศึกษาควรมีการประชุมครู กำหนดเกณฑ์ การคัดกรอง เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน ให้เป็นที่ยอมรับของครูในสถานศึกษาและสอดคล้อง กับสภาพความเป็นจริง รวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรงหรือความถี่เท่าไรจึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา และที่สำคัญอย่าให้นักเรียนรู้ว่าตนเองจัดอยู่ในกลุ่มใด ให้ถือว่า ผลการคัดกรองนักเรียนต้องเป็นความลับของสถานศึกษาให้นักเรียนรู้ไม่ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 43)

2. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

2.1 นักเรียนทุกคนได้รับการคัดกรอง

2.2 มีเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.3 รายงานผลการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล

2.4 รายงานผลการคัดกรองนักเรียนเป็นรายห้อง

2.5 สรุปผลการคัดกรองข้อมูลนักเรียนเป็นรายห้องสำหรับครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษา

2.6 สรุปผลการคัดกรองข้อมูลนักเรียนเป็นระดับชั้นสำหรับสถานศึกษา

3. แนวทางการคัดกรองนักเรียน

การดำเนินงานคัดกรองนักเรียนรายบุคคลมีประเด็นที่ควรพิจารณาและเครื่องมือหรือแหล่งข้อมูลประกอบตามตัวอย่าง ดังนี้

ตาราง 12 แนวทางการคัดกรองนักเรียน

ข้อมูลนักเรียน	ข้อมูลพื้นฐาน	เครื่องมือ/แหล่งข้อมูล
การคัดกรองนักเรียน	ข้อมูลการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล	1. เกณฑ์การคัดกรองนักเรียน
1. เด็กกลุ่มปกติ		2. แบบบันทึกการคัดกรอง
2. เด็กกลุ่มเสี่ยง		3. แบบสรุปผลการคัดกรอง
3. เด็กมีปัญหา		

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 44

การคัดกรองนักเรียนเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จากระเบียนสะสม แบบประเมินพฤติกรรมหรือแหล่งข้อมูลอื่น ๆ จะทำให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อนของนักเรียน เพื่อใช้ในการพิจารณานักเรียน ทั้งด้านการส่งเสริมศักยภาพ การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างเหมาะสมต่อไป

4.3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาเป็นบุคคลที่มีคุณภาพสามารถปรับตัวเผชิญกับปัญหาและสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามวัยของตนได้อย่างปกติ

การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนมีรูปแบบที่หลากหลายที่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาสามารถเลือกใช้ได้ตามสภาพและความเหมาะสม เช่น (กรมสุขภาพจิต, 2545, หน้า 55)

4.3.1 การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom)

การจัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นการจัดกิจกรรมในห้องเรียนให้มีลักษณะเหมือนบ้านเพื่อให้ครูและนักเรียนมีความคุ้นเคย ประหนึ่งเป็นสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน เป็นบริการที่จัดให้นักเรียนทุกคน โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 71)

1. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สำรวจและประเมินตนเอง ได้รับรู้ข้อมูลด้านการศึกษาและอาชีพ รู้จักวิธีการปรับตัวและพัฒนาตนเอง
2. เห็นความสำคัญของการเรียนและการทำงาน ตลอดจนวิธีการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ แก้ไขผลการเรียนที่ติดค้างสามารถจบการศึกษาได้
3. ฝึกทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ การฟัง การพูดและการแก้ปัญหา
4. ให้อิโณกสนักเรียนได้แสดงความสามารถพิเศษของแต่ละคน เพื่อเป็นบันไดขั้นแรกที้นำไปสู่ความสำเร็จที่สูงขึ้น
5. ให้อครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทันท่วงที
6. เป็นเวลาที่ใช้ในการทำควมรู้จักและคัดกรองนักเรียน เช่น การทำระเบียบสะสม ทำแบบประเมินพฤติกรรม ทำแบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์ ตลอดจนการสัมภาษณ์นักเรียน

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมโฮมรูม

การจัดกิจกรรมโฮมรูม มีขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้ (กรมสุขภาพจิต, 2547, หน้า 82)

1. ครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษาสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียนในชั้นเรียน
2. ครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษาและคณะกรรมการประสานงานระดับชั้นกำหนดหัวข้อเรื่องการจัดกิจกรรมตามข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจ

3. ครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษาและคณะกรรมการประสานงานระดับชั้นร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการจัดกิจกรรมโฮมรูม

4. ครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษาดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูม

5. ครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษาประเมินผลการจัดกิจกรรมโฮมรูมในช่วงปลายภาคเรียน

6. ครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษาส่งผลการประเมินการจัดกิจกรรมโฮมรูมไปตามลำดับชั้น

แนวดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูม

เพื่อให้การจัดกิจกรรมโฮมรูมเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนสูงสุดและอย่างแท้จริงจึงควรดำเนินการตามแนวทางการจัดกิจกรรม ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 79)

1. กำหนดกิจกรรมโฮมรูมโดยยึดตามความต้องการของนักเรียน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโฮมรูม ดังนี้

1.1 สำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม

1.2 พิจารณาเลือกหัวข้อและวิธีการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนหรือให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในขณะนั้น

1.3 ควรมีการจัดทำหลักฐานบันทึกการจัดกิจกรรมทั้งก่อนดำเนินการระหว่างดำเนินและหลังดำเนินการ และสรุปผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหลังกิจกรรมโฮมรูมทุกครั้ง

1.4 ประเมินผลการจัดกิจกรรมโฮมรูมและจัดทำรายงาน

2. โรงเรียนกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูมหรือจัดทำคู่มือในการจัดกิจกรรมโดยมีจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียน แต่ให้มีความยืดหยุ่นในการกำหนดหัวข้อและวิธีการดำเนินการ ให้เหมาะสมกับสภาพและตามเหตุการณ์

3. ใช้วิธีการผสมผสาน โดยยึดตามความต้องการของนักเรียนและนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม

4. ใช้วิธีการอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

4.3.2 การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting)

การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนเป็นการพบปะกันระหว่างครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา กับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันและร่วมมือร่วมใจกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียน

ขั้นตอนการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน

การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์นั้น มีขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้ (กรมสุขภาพจิต, 2547, หน้า 88)

1. ทีมประสานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการจากผลการประเมินและการประชุมที่ผ่านมา
2. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมากำหนดหัวข้อและวัตถุประสงค์ในการจัดประชุมแต่ละครั้งให้ชัดเจน
3. ประชุมทีมประสานเพื่อวางแผนเตรียมการจัดกิจกรรม เช่น จัดทำคำสั่งโรงเรียนกำหนดบทบาทหน้าที่ เตรียมเอกสารและอาคารสถานที่ เป็นต้น
4. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเตรียมข้อมูลนักเรียนและเอกสารที่เกี่ยวข้องที่จะต้องใช้
5. ครูดำเนินการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียน และต้องสื่อสารในทางบวกมีท่าทีเป็นมิตร
6. ครูให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
7. ครูบันทึกการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน
8. ครูประเมินผลและรายงานผลการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน เพื่อสถานศึกษาจะได้นำไปเป็นข้อมูลในการวางแผน ปรับปรุง แก้ไขและช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสมต่อไป
9. นำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาการประชุมครั้งต่อไป

แนวดำเนินการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน

ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาควรจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งการประชุมนี้มิใช่การรายงานสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่เป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มากขึ้น ดังนั้นสิ่งสำคัญที่ควรตระหนักในการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 80-81)

1. การเตรียมการ ครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษาควรเตรียมความพร้อมอย่างดีก่อนการประชุม ในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะข้อมูลของนักเรียนแต่ละคนและกิจกรรมที่จะดำเนินการ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน
2. การสื่อสาร ครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษาควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบหรือต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียนหรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของ

นักเรียนในที่ประชุมหรือจะเป็นการส่วนตัวก็ตาม ควรเป็นการพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียนแสดงถึงความห่วงใยใส่ใจของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคน และอาศัยกิจกรรมที่จะทำให้ผู้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบ และต้องการปรับปรุงหรือแก้ไขปัญหาในส่วนที่บกพร่องของนักเรียน

3. การจัดกิจกรรมในการประชุม การที่จะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประชุมอย่างเต็มที่นั้น จำเป็นต้องใช้กิจกรรมต่าง ๆ โดยเริ่มต้นด้วยการสร้างความคุ้นเคยระหว่างครูกับผู้ปกครองและระหว่างผู้ปกครองด้วยกันก่อนแล้วจึงมีกิจกรรมอื่น ๆ ให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นซึ่งเป็นสาระที่เป็นประโยชน์ ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4. การสรุปผลและการบันทึกหลักฐานการประชุมผู้ปกครองในการประชุมแต่ละครั้ง ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาควรมีการสรุปผลและจัดทำเอกสารเป็นหลักฐานเพื่อประโยชน์ ดังนี้

4.1 เป็นหลักฐานในการจัดประชุมแต่ละครั้ง

4.2 เป็นข้อมูลสำหรับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

4.3 เป็นข้อมูลสำหรับการจัดประชุมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองในครั้งต่อไป

การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนจะทำให้นักเรียนได้รับความเอาใจใส่ดูแลจากผู้ปกครองมากขึ้น ทั้งการส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ มีความสามารถมากขึ้นหรือร่วมมือกับทางโรงเรียนในการป้องกันหรือแก้ปัญหาของนักเรียน

4.3.3 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้ผู้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ โดยเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจ

ความหมาย

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึงกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง เพื่อการค้นพบศักยภาพของตนเองและพัฒนาให้เต็มศักยภาพ และมุ่งเน้นการส่งเสริมด้านระเบียบวินัย หน้าที่ความรับผิดชอบ การบำเพ็ญประโยชน์ให้ชุมชน สังคมและประเทศชาติ (กรมวิชาการ, 2547, หน้า 9)

จุดมุ่งหมาย

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 28)

1. การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ได้แก่
 - 1.1 ด้านร่างกาย
 - 1.2 ด้านสติปัญญา
 - 1.3 ด้านอารมณ์
 - 1.4 ด้านสังคม
2. สร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยและมีคุณภาพ
3. ปลุกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม

ลักษณะของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมี 2 ลักษณะ คือ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 28-29)

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญาและการสร้างสัมพันธภาพ ที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

2. กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

แนวดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เพื่อให้การดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน อย่างแท้จริง สถานศึกษาควรดำเนินการตามแนวทาง ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2547, หน้า 9)

1. สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยจัดได้ หลายรูปแบบ ทั้งในลักษณะจัดแยกหรือบูรณาการ ทั้งกิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมนักเรียน ไว้ด้วยกัน
2. เกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ
3. สนองความสนใจ ความถนัด ความสามารถและความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง
4. ปลุกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม
5. ให้บริการด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

ข้อควรตระหนักในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

ในการการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนของสถานศึกษานั้น สิ่งที่สำคัญประจำชั้น / ครูที่ปรึกษาพึงตระหนักและควรระมัดระวัง ได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 48)

1. การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบหรือการต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียนหรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุม
2. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ควรใช้คำพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียน แสดงถึงความห่วงใย ความเอาใจใส่ของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคน
3. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาควรนำกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบและต้องการปรับปรุง แก้ไขในส่วนที่บกพร่องของนักเรียนร่วมกับสถานศึกษา
4. การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียน ควรเป็นกิจกรรมที่หลากหลายตามความสนใจของนักเรียน เช่น ดนตรี กีฬา ศิลปะ เป็นต้น

การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ให้ได้รับการพัฒนาเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหากลับมามีพฤติกรรมที่ดีขึ้นตามที่สถานศึกษาหรือชุมชนคาดหวัง

4.4 การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข

การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียนเป็นกระบวนการที่ต้องเนื่องจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและการคัดกรองนักเรียน ซึ่งหากครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือที่เหมาะสมกับลักษณะของปัญหา โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อช่วยให้นักเรียนมีคุณภาพและเป็นคนดีของสังคมต่อไป

ในการจัดกิจกรรมป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียนนั้น ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหานั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดเป็นพิเศษและหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคมและประเทศชาติ

การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียนมีเทคนิคและวิธีการที่หลากหลายได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 49)

4.4.1 การให้คำปรึกษาเบื้องต้น

การให้คำปรึกษาเบื้องต้นของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นการช่วยเหลือและป้องกันปัญหาของนักเรียน ทั้งด้านความคิดและการปฏิบัติตนของนักเรียน โดยมุ่งหวังให้ นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามและพึงประสงค์

ขั้นตอนการให้คำปรึกษาเบื้องต้น

1. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาทำการศึกษาผลการคัดกรอง และข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อศึกษาปัญหา สาเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการเกิดปัญหาและปัจจัยที่เป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือ พร้อมทั้งนัดวัน เวลาและสถานที่ให้คำปรึกษา

2. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาดำเนินการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ตามกระบวนการการให้คำปรึกษา คือ

2.1 สร้างสัมพันธภาพ

2.2 พิจารณาและทำความเข้าใจปัญหา

2.3 กำหนดวิธีการและดำเนินการช่วยเหลือ

2.4 ยุติการให้คำปรึกษาแต่ละครั้ง

3. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ประเมินผลการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนหลังการให้คำปรึกษา

4. หากนักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น ครูก็ควรให้การส่งเสริมตามสภาพปัญหา แต่ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นให้ส่งต่อครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง

5. ยุติการปรึกษา

4.4.2 กิจกรรมในชั้นเรียน

การจัดกิจกรรมในชั้นเรียนเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อการปรับพฤติกรรมของนักเรียน ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มในชั้นเรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยเลือกวิธีการหรือเทคนิคการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับสภาพปัญหา

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน

1. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ทำการรวบรวมข้อมูลนักเรียนและวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา

2. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาร่วมกับผู้เกี่ยวข้องวางแผนและพิจารณาเลือก วิธีการที่เหมาะสมกับลักษณะปัญหาเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนในชั้นเรียน เช่น

2.1 ฝึกฝน/ปฏิบัติ เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เช่น การฝึกพูดหน้าชั้น เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการพูด

2.2 การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน เช่น การแจกอุปกรณ์การทดลอง การรวบรวมสมุดแบบฝึกหัด เป็นต้น

2.3 การจัดกิจกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้บทบาทหน้าที่หรือฝึกฝนความรับผิดชอบ

3. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมตามแผน

4. ประเมินการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูผู้สอนประจำวิชา อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

5. หากนักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้น ให้จัดกิจกรรมส่งเสริมตามสภาพความต้องการแต่ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ให้พิจารณาเลือกวิธีการปรับพฤติกรรมใหม่

6. ดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรมใหม่

7. ประเมินผลการจัดกิจกรรมซ้ำ

8. หากนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ให้พิจารณาส่งต่อครูแนะแนวหรือ ฝ่ายปกครอง หรือส่งต่อตามระบบสาธารณสุขต่อไป

การจัดกิจกรรมในชั้นเรียนจะช่วยให้นักเรียนมีทักษะทางสังคม นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกับเพื่อน เกิดการเรียนรู้ที่เร็วขึ้นและนักเรียนจะเกิดความรู้สึกรักภูมิใจในตนเอง จากการได้ทำงานในกิจกรรมกลุ่มหรือได้แสดงออกถึงความสามารถส่วนตน

4.4.3 กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy) เป็นกิจกรรมที่ครูจัดให้นักเรียนได้ดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งอาจจัดเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม โดยการคัดเลือกนักเรียนที่มีจุดแข็งด้านสัมพันธภาพหรือมีความมั่นคงทางอารมณ์ หรือมีความเป็นผู้นำและมีความสามารถเฉพาะด้านที่จะนำไปใช้ในการดูแลช่วยเหลือเพื่อน เช่น ความสามารถทางการเรียน ด้านดนตรี ศิลปะ กีฬาหรือทักษะการสื่อสาร เป็นต้น

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

1. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษารวบรวมข้อมูลนักเรียนและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา

2. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณาหาทางเลือกวิธีการที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ให้สอดคล้องกับลักษณะปัญหาต่าง ๆ ซึ่งสามารถดำเนินการได้หลายวิธี เช่น

2.1 จัดกลุ่มเพื่อนในการดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2.2 จัดนักเรียน 1 คน ที่มีความสามารถ / ความเหมาะสมที่จะช่วยเพื่อน ๆ เป็นกลุ่ม เช่น การทบทวนการเรียนในวิชาต่าง ๆ

2.3 จับคู่ให้นักเรียนให้เป็นคู่ดูแลช่วยเหลือกัน เช่น นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษจับคู่กับเพื่อนเพื่อนำพาไปสู่การทำกิจกรรมที่ได้แสดงความสามารถที่นักเรียนคนนั้นสนใจ เช่น นักเรียนที่มักเก็บตัวก็ให้จับคู่กับนักเรียนที่มีสัมพันธภาพที่ดี เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในการสร้างสัมพันธภาพเข้าสู่สังคม

3. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาดำเนินกิจกรรมตามแผน
4. ประเมินการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูผู้สอนประจำวิชาต่าง ๆ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
5. หากนักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้นให้จัดกิจกรรมส่งเสริมตามสภาพความต้องการ แต่ถ้าหากนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นให้พิจารณาเลือกวิธีการปรับพฤติกรรมใหม่
6. ประเมินผลการจัดกิจกรรมซ้ำ
7. หากนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นให้พิจารณาส่งตัวต่อครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง หรือส่งต่อระบบสาธารณสุขต่อไป

4.4.4 การสื่อสารกับผู้ปกครอง

การสื่อสารกับผู้ปกครองเป็นการช่วยเหลือนักเรียนโดยอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครองด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การโทรศัพท์สนทนา การเชิญผู้ปกครองมาพบเพื่อปรึกษาหารือร่วมกัน การส่งหนังสือแจ้งทางไปรษณีย์ เป็นต้น ซึ่งล้วนต้องอาศัยทักษะของการสื่อสาร ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องมีทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ทราบถึงจิตวิทยาการสื่อสารหรือเทคนิคการสื่อสารที่เหมาะสมกับสาระหรือวัตถุประสงค์ที่จะสื่อให้ผู้ปกครองทราบหรือเข้าใจ กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครองจะทำให้ผู้ปกครองได้รับทราบถึงปัญหาของนักเรียนที่พบในโรงเรียน เกิดความตระหนักและมีความใส่ใจดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้น

ขั้นตอนการสื่อสารกับผู้ปกครอง

1. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษารวบรวมข้อมูลนักเรียนและวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา
2. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกันวางแผนดำเนินการสื่อสารกับผู้ปกครอง
3. โรงเรียนอบรมครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจใน ความสำคัญของการสื่อสารกับผู้ปกครอง และให้มีจิตวิทยาและทักษะในการสื่อสารสามารถ สื่อสารกับผู้ปกครองได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลาย และเหมาะสม เช่น

4.1 ทางโทรศัพท์

4.2 การส่งไปรษณีย์

4.3 การเชิญผู้ปกครองมาพบ

5. ปรีกษาหารือและวางแผนร่วมกันกับผู้ปกครองในการช่วยเหลือแก้ปัญหาของนักเรียน

6. ประเมินความร่วมมือของผู้ปกครองและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน

7. หากนักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้นให้จัดกิจกรรมส่งเสริมตามสภาพความต้องการ แต่ถ้าหากนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ให้พิจารณาเลือกวิธีการปรับพฤติกรรมใหม่

8. ดำเนินการตามแผนพฤติกรรมใหม่

9. ประเมินผลการจัดกิจกรรมซ้ำ

10. หากนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นให้พิจารณาส่งตัวต่อครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง หรือส่งต่อระบบสาธารณสุขต่อไป

4.4.5 กิจกรรมซ่อมเสริม

กิจกรรมซ่อมเสริมเป็นกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาด้านการเรียนของนักเรียนซึ่งครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องร่วมมือร่วมใจกันวางแผนในการสอนซ่อมเสริมให้แก่ นักเรียนที่เรียนอ่อน เรียนซ้ำหรือเรียนไม่ทันเพื่อนในสาระต่าง ๆ ซึ่งอาจจะแยกประเภทของปัญหา ด้านการเรียนจากสาเหตุที่แตกต่างกัน เช่น เรียนซ้ำจากข้อจำกัดทางความสามารถ เชาวนี้ปัญญา หรือจากปัญหาพฤติกรรมอารมณ์ของเด็ก เป็นต้น แล้วจึงดำเนินการแก้ไขสาเหตุของปัญหาต่อไป

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมซ่อมเสริม

1. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษารวบรวมข้อมูลนักเรียนและวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา

2. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาร่วมกับครูผู้สอน ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง วางแผนการจัดกิจกรรมซ่อมเสริมแก่นักเรียน

3. กำหนดวัน เวลา สถานที่และครู ในการสอนซ่อมเสริมและแจ้งนักเรียนที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อเข้ารับการสอนซ่อมเสริม

4. ติดตาม ประเมินผลการเรียนซ่อมเสริมของนักเรียนเป็นระยะ

5. หากนักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้นให้จัดกิจกรรมส่งเสริมตามสภาพความต้องการ แต่ถ้าหากนักเรียนมีผลการเรียนไม่ดีขึ้นให้พิจารณาจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมใหม่

6. ดำเนินการสอนซ่อมเสริมใหม่

7. ประเมินผลการสอนซ่อมเสริมซ้ำ

8. หากนักเรียนมีผลการเรียนไม่ดีขึ้นให้พิจารณาส่งตัวต่อครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง หรือส่งต่อระบบสาธารณสุขต่อไป

การจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมจะช่วยให้นักเรียนที่มีผลการเรียนไม่ดี ได้เรียนเพิ่มเติมจากครูประจำวิชาที่ตนเรียนอ่อน เรียนไม่ทันเพื่อน และให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบตนเองในเรื่องการเรียนมากขึ้น ตลอดจนช่วยให้ผู้ปกครองรับทราบปัญหาทางการเรียนของบุตรหลานและใส่ใจดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้น

4.4.6 กิจกรรมเสริมหลักสูตร

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นกิจกรรมในสถานศึกษาที่จัดเพิ่มเติมนอกเวลาเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้หรือศักยภาพด้านต่าง ๆ ของนักเรียนนอกเหนือจากที่หลักสูตรกำหนดไว้ ทั้งด้านการส่งเสริม การป้องกันและการแก้ไขปัญหาด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การเข้าค่ายอบรม การจัดตั้งชมรมส่งเสริมสุขภาพกายสุขภาพจิต

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

1. ครูที่รับผิดชอบจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนปรึกษาและวางแผนช่วยเหลือ นักเรียนกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมหลักสูตรในสถานศึกษา เช่น การจัดตั้งชมรม การจัดตั้งกลุ่มพัฒนาตนในด้านต่าง ๆ เป็นต้น
2. พิจารณาเลือกกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เหมาะสมในการช่วยเหลือนักเรียนตามกรณีของปัญหา
3. วางแผนและจัดระบบการดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตร
4. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาดำเนินกิจกรรมตามแผน
5. ประเมินการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมร่วมกับบุคลากร ที่เกี่ยวข้องอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง
6. หากนักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้นให้จัดกิจกรรมส่งเสริมตามสภาพความต้องการ แต่ถ้าหากนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นให้พิจารณาเลือกกิจกรรมใหม่
7. ดำเนินการตามแผนกิจกรรมใหม่
8. ประเมินผลการจัดกิจกรรมใหม่
9. หากนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นให้พิจารณาส่งตัวต่อครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง หรือส่งต่อระบบสาธารณสุขต่อไป

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างอย่าง มีคุณค่า และเกิดประโยชน์ต่อตนเองหรือส่วนรวม นักเรียนจะเกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าหรือภาคภูมิใจในตนเองจากการแสดงออกถึงความสามารถที่ตนมีอยู่

4.4.7 การเยี่ยมบ้านนักเรียน

การเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นการแสดงถึงความร่วมมือระหว่างบ้านกับสถานศึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และทำให้ครูได้พบเห็นสภาพความเป็นจริงของนักเรียนทั้งสภาพแวดล้อมทางครอบครัวและชุมชน ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ครูสามารถประเมิน สาเหตุปัญหา แล้วดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสมต่อไป

ขั้นตอนการเยี่ยมบ้านนักเรียน

1. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษารวบรวมข้อมูลนักเรียนและวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา
2. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาร่วมกับผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการวางแผนการเยี่ยมบ้านนักเรียน โดยมีการกำหนดวัน เวลาและประสานงานให้ผู้ปกครองทราบล่วงหน้า
3. สถานศึกษาเตรียมความพร้อมในการเยี่ยมบ้าน โดยจัดอบรมครูให้มีทักษะในการสื่อสารกับผู้ปกครอง และมีแนวทางการร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ไข ปัญหาของนักเรียน
4. สรุปผลการเยี่ยมบ้านนักเรียนและวางแผนการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาร่วมกับผู้ปกครองและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
5. หากช่วยเหลือนักเรียนแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้นให้จัดกิจกรรมส่งเสริมตามสภาพและความต้องการ แต่ถ้าหากนักเรียนยังมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นให้พิจารณาหาแนวทางการช่วยเหลือนักเรียน
6. ดำเนินการตามแผนกิจกรรมใหม่
7. ประเมินผลการจัดกิจกรรมซ้ำ
8. หากนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นให้พิจารณาส่งตัวต่อครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง หรือส่งต่อระบบสาธารณสุขต่อไป

การให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องคำนึงถึงปัญหาและความต้องการช่วยเหลือของนักเรียนแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่ม และเมื่อได้ทำการสืบค้นหาสาเหตุและแหล่งที่เป็นปัญหาได้แล้ว จะต้องหาวิธีการและวางแผนดำเนินงานเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนได้ตรงจุดหมายและจะต้องคำนึงว่าถ้าปัญหาใดที่เกินขอบเขตแห่งความรู้ความสามารถของตนแล้ว ควรจะส่งต่อนักเรียนผู้นั้นไปยังผู้เชี่ยวชาญ โดยเฉพาะ เพื่อรับการ แก้ไขและช่วยเหลือหรือบำบัดให้ตรงตามกรณีต่อไป

4.5 การส่งต่อนักเรียน

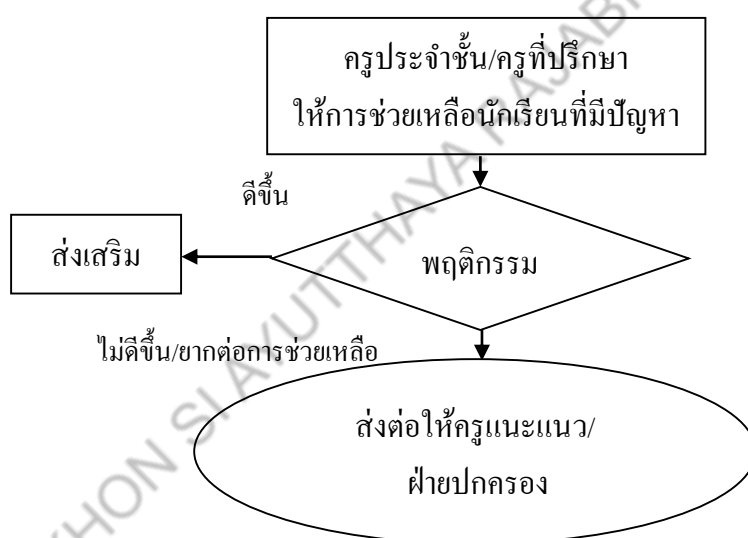
ในการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาตามกระบวนการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนนั้น ในกรณีที่มีปัญหายากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือนักเรียนแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรส่งต่อนักเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะด้านกรณี

เด็กมีความสามารถพิเศษ หรือเด็กอัจฉริยะ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กด้อยโอกาส ก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น

การส่งต่อนักเรียนแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 51-52)

การส่งต่อภายใน

ในกรณีที่ครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษาได้ดำเนินการตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาแล้ว แต่นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาจะส่งต่อนักเรียนให้ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองดำเนินการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือตามความเหมาะสมต่อไป ซึ่งสามารถสรุปกระบวนการส่งต่อภายในได้ ดังนี้ (กรมสุขภาพจิต, 2547, หน้า 132)

ภาพประกอบ 5 กระบวนการส่งต่อภายใน

ที่มา : กรมสุขภาพจิต, 2547, หน้า 132

ขั้นตอนการดำเนินงานส่งต่อภายใน

ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาจะดำเนินการส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือผู้เกี่ยวข้องที่สามารถให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพของปัญหาและความต้องการของนักเรียนโดยมีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้ (กรมสุขภาพจิต, 2547, หน้า 133)

1. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้วยวิธีการหรือกิจกรรมต่าง ๆ

2. ประเมินผลและติดตามการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนหลังดำเนินการช่วยเหลือ หากพฤติกรรมดีขึ้นให้ดำเนินการส่งเสริมนักเรียนตามความเหมาะสม แต่หากไม่ดีขึ้นหรือมีพฤติกรรมที่ยากต่อการช่วยเหลือให้ดำเนินการส่งต่อภายใน

3. ส่งต่อนักเรียนให้ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองในกรณีที่นักเรียนมีพฤติกรรม ไม่ดีขึ้น และติดตามผลการช่วยเหลือหลังการส่งต่อ โดยประสานงานกับครูแนะแนว/ฝ่ายปกครอง หรือ บุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการดำเนินงานส่งต่อภายใน

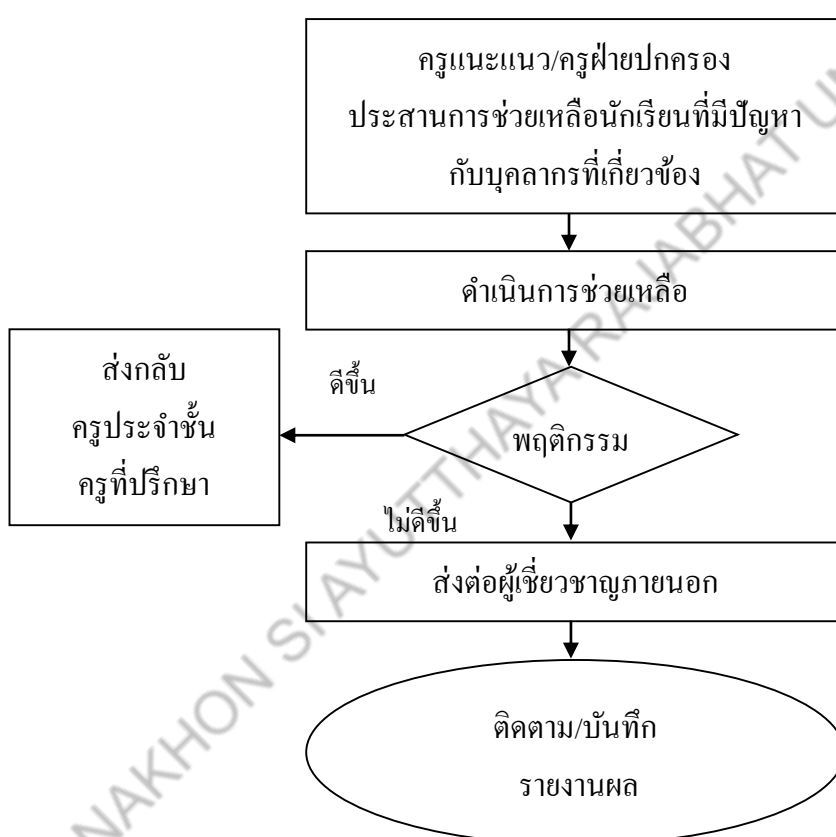
การส่งต่อภายในสถานศึกษามีแนวทางที่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ควรถือปฏิบัติตามแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

ตาราง 13 แนวทางการดำเนินงานส่งต่อภายใน

การดำเนินงาน	แนวทางการดำเนินงาน	เครื่องมือ/แหล่งข้อมูล
การส่งต่อภายใน	1. ทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ 2. ประสานงานกับครูหรือบุคลากร ที่จะให้ความช่วยเหลือต่อนักเรียน 3. สรุปข้อมูลนักเรียนและวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมาในบันทึกการส่งต่อ 4. นัดหมายวัน เวลา สถานที่ที่จะไปพบครูที่จะให้การช่วยเหลือต่อ 5. ติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	1. แบบบันทึกการส่งต่อภายในของโรงเรียน 2. แบบรายงานแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน

การส่งต่อภายนอก

การส่งต่อภายนอกเป็นการส่งนักเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องได้ช่วยเหลือพัฒนานักเรียนกรณีที่เกิดความสามารถของสถานศึกษาโดยครูแนะแนวหรือผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อ และมีการติดต่อเพื่อรับทราบผลในการช่วยเหลือเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง การดำเนินการส่งต่ออย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพจึงมีกระบวนการ ดังนี้ (กรมสุขภาพจิต, 2547, หน้า 155)

ภาพประกอบ 6 กระบวนการส่งต่อภายนอก

ที่มา : กรมสุขภาพจิต, 2547, หน้า 155

ขั้นตอนการดำเนินการส่งต่อภายนอก

การส่งต่อภายนอกเป็นวิธีการช่วยเหลือนักเรียนที่สถานศึกษาขอรับการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญภายนอก เมื่อพบว่านักเรียนมีปัญหาอยู่ยากซับซ้อน และต้องการความช่วยเหลือเฉพาะทาง

โดยครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครองรับผิดชอบในการประสานงานขอความช่วยเหลือจากสถานบริการสาธารณสุขหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ (กรมสุขภาพจิต, 2547, หน้า 156)

1. รวบรวม/สรุปแนวทางแก้ไขปัญหามาจากสรุปการประชุมรายกรณี
 2. ประสานความช่วยเหลือกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
 3. ดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนตามที่ได้รับมอบหมาย
 4. ติดตามประเมินพฤติกรรมของนักเรียนหลังการช่วยเหลือ
 5. หากนักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้น ให้ส่งกลับครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา
 6. หากนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น พิจารณาส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอก
 7. ประสาน ติดตามผลการช่วยเหลือจากสถานบริการสาธารณสุขหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
- แนวทางการดำเนินงานส่งต่อภายนอก**

การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนว/ครูฝ่ายปกครองและบุคลากรที่เกี่ยวข้องควรถือปฏิบัติตามแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

ตาราง 14 แนวทางการดำเนินงานส่งต่อภายนอก

การดำเนินงาน	แนวทางการดำเนินงาน	เครื่องมือ/แหล่งข้อมูล
การส่งต่อภายนอก	ส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอก 1. ในกรณีของนักเรียนที่ยากต่อการช่วยเหลือ ครูแนะแนว/ครูฝ่ายปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอก 2. ติดตามผลการช่วยเหลือของผู้เชี่ยวชาญภายนอก 3. รายงานผลการช่วยเหลือ	1. แบบบันทึกการส่งต่อภายนอกของโรงเรียน 2. แบบรายงานแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 52

ผลสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพนั้น บุคลากร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องคำนึงถึงและให้ความสำคัญในการดำเนินงาน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 55)

1. บุคลากรทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. ผู้รับผิดชอบวางระบบและดำเนินงานตามระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถบูรณาการเข้ากับการกิจหลักของสถานศึกษาได้
4. สร้างบรรยากาศการทำงานแบบมีส่วนร่วมและเป็นประชาธิปไตย
5. มีสารสนเทศของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
6. มีข้อมูลการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานสรุปรายงาน
7. ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษามีกระบวนการดำเนินงานทั้งด้านการส่งเสริม การป้องกันและการแก้ไขปัญหา นักเรียน โดยมีวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม เพื่อใช้ในการดำเนินงาน และต้องมีการประสานงานขอความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคลากรและองค์กรภายนอก เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง ปลอดภัยจากสารเสพติด และมีความสุขในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม โดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรสำคัญ ในการดำเนินงานตามกระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่ทำการศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยตรงนั้นยังมีไม่มากนัก เนื่องจากการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนถือเป็นนโยบาย ใหม่ของกระทรวงศึกษาธิการในการส่งเสริมคุณภาพนักเรียน แต่มีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ ดูแลนักเรียนอยู่บ้าง ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเอื้อประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

5.1 งานวิจัยในประเทศ

จิรัตน์ เนาว่าจันทร์ (2535, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง เจตคติของผู้บริหารต่อการสร้าง ภูมิคุ้มกันการพึ่งยาใน โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเห็นด้วยอย่างมากต่อการนำการสร้างภูมิคุ้มกันการพึ่งยาไปปฏิบัติในโรงเรียน และเห็นว่าสามารถนำกิจกรรมการสร้างความสำเร็จ การให้ความรู้สึกมุ่งมั่นและการเคารพตนเอง และผู้อื่น ตลอดจนเกียรติภูมิของบุคคลไปปฏิบัติได้มาก ยกเว้นการสร้างความสำเร็จที่เกี่ยวกับ การ

เผยแพร่วิชาการใหม่ ๆ ให้กับชุมชนผู้บริหารเห็นว่าสามารถนำไปปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง
สำหรับการพัฒนาทักษะส่วนตนและสังคม การพัฒนาในการประกอบอาชีพ ผู้บริหารเห็นว่า นำไป
ปฏิบัติในโรงเรียนได้ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะโรงเรียนยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถใน
การจัดกิจกรรมและสร้างสัมพันธ์ร่วมมือกับชุมชน ครูส่วนใหญ่ทำหน้าที่สอนภายใน โรงเรียน
เท่านั้น

วีรวรรณ สุธีร์ ไกรลาส (2536, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการ
ด้านทานการติดสารเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า
ความภาคภูมิใจในตนเอง สุขภาพจิตและการกล้าแสดงออก มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ เจตคติต่อ
การเสพยาเสพติด และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิเสธการชักจูงเรื่องสารเสพติดจากเพื่อน
และความภาคภูมิใจเพียงตัวเดียวที่สามารถทำนายเจตคติต่อการเสพยาเสพติดได้ และมีอำนาจใน
การทำนายร้อยละ 23 เจตคติต่อการเสพยา ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารเสพติดและความภาคภูมิใจใน
ตนเองสามารถทำนายการปฏิเสธการชักจูงเรื่องสารเสพติดจากเพื่อนในกลุ่มนักเรียนทั้งหมดและมี
อำนาจในการทำนายร้อยละ 41.27, 20.89 และ 15.23 ตามลำดับ

ประดิษฐ์ สำราญพัฒน์ (2539, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาสารเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า
การแก้ปัญหาและปัญหาของการป้องกันสารเสพติดของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา อยู่ใน
ระดับปานกลาง ถ้าเปรียบเทียบระดับขนาดของโรงเรียนทั้งเล็ก กลาง และใหญ่ มีผลไม่แตกต่างกัน
ทางสถิติ แต่ระดับของปัญหาเมื่อเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนทั้งสามขนาดแล้ว มีผลแตกต่างกัน
ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดใหญ่อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ปัจฉิมา พิตรสาร (2539, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินการ
ป้องกันสารเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า 1)
สภาพการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในโรงเรียน ส่วนใหญ่มีคณะกรรมการดำเนินงานป้องกัน
สารเสพติด มีการวางแผนการดำเนินงาน มีการนิเทศและประเมินผลการดำเนินงาน มีการสำรวจ
เกี่ยวกับการใช้สารเสพติดของนักเรียน ซึ่งพบว่าการใช้บุหรี่มากที่สุด รองลงมาคือ สารระเหย สุรา
และมีการจัดกิจกรรมเสริมความรู้เกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติดและมีการแนะแนวเกี่ยวกับปัญหา
สารเสพติดแก่นักเรียน 2) ปัญหาการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในโรงเรียน มีปัญหาในระดับ
ปานกลาง ได้แก่ การขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการแก้ปัญหาสารเสพติด การดูแลสถานที่ลับตา
ที่เอื้อต่อการเสพยาเสพติด การขอวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้เด็กติดสารเสพติดและการได้รับการ
นิเทศงานป้องกันสารเสพติดจากศึกษานิเทศก์ 3) การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานป้องกัน
สารเสพติดระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ พบว่า มีปัญหาการ

ดำเนินงานด้านการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง มีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนด้านการวางแผนและด้านการติดตามและประเมินผล มีปัญหาไม่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ทิชากร กันทะ (2540, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภูมิหลังทางครอบครัว สภาพปัญหา และสาเหตุของนักเรียนที่เข้ารับการปรึกษาในโครงการ โรงเรียนตัวอย่างทางสุขภาพจิต ศูนย์สุขวิทยาจิต ตัวอย่างที่ศึกษา คือ นักเรียนที่อาจารย์แนะแนวเข้ามาขอรับการปรึกษาในกิจกรรมการนิเทศ วิธีการแก้ไขปัญหานักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ศึกษามีภูมิหลังครอบครัวที่มีปัญหาแตกแยก ในครอบครัวร้อยละ 56.52 มีปัญหาพฤติกรรมได้แก่ ขาดเรียนบ่อย หนีเรียน ลักขโมย พุดปด ก้าวร้าวมากที่สุดร้อยละ 58.70 ส่วนสาเหตุของปัญหาพบว่าปัจจัยโน้มน้าวที่ทำให้เกิดปัญหา ได้แก่ การที่เด็กต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ผิดปกติ คือ การเลี้ยงดูของพ่อหรือแม่เพียง คนเดียว หรือเลี้ยงดูโดยญาติ หรือเลี้ยงดูโดยพ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง เนื่องจากครอบครัวแตกแยก พ่อแม่หย่าร้างหรือแยกกันอยู่ และมีสภาพครอบครัวที่ยากจนมากที่สุดร้อยละ 61.54 ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหา คือ พ่อแม่ดู เหม่งวด ชอบตำหนิ เปรียบเทียบ ซ้ำเติมลงโทษ รุนแรงร้อยละ 59.65 และพบว่าสภาพและปัญหาทางสุขภาพจิตนักเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

ตำรวจ คงสืบชาติ (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้านสิ่งเสพติดของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการ วิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้านสิ่งเสพติดอยู่ในระดับมาก โดยมีการจัดกิจกรรมโฮมรูมใช้เวลาประมาณ 50 - 60 นาทีต่อสัปดาห์ อยู่ในระดับมากที่สุด สิ่งที่ต้องปรับปรุง พัฒนา คือ โรงเรียนควรดำเนินการให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านสิ่งเสพติด ได้เรียนรู้มีความสุข มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งผลการประเมินอยู่ในลำดับสุดท้าย โดยผู้บริหารและครูมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านสิ่งเสพติดไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบการดำเนินการของผู้บริหารและครูที่มีเพศและอายุแตกต่างกัน มีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านสิ่งเสพติดไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์และขนาดโรงเรียนต่างกัน มีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านสิ่งเสพติดแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ทิด (Teed, 2002, p. 1715-A) ได้ศึกษาการพบนักเรียนเพื่อรู้จักความต้องการทางด้านอารมณ์และสังคมของนักเรียน ครูประณมศึกษาด้วยความเข้าใจในการให้คำปรึกษาในชั้นเรียนพบว่า ลักษณะพิเศษของเด็กมีลักษณะเหมือนกันคือ ครอบครัวหย่าร้าง ครอบครัวขนาดใหญ่ผู้ปกครองติดสารเสพติด เด็กมีความรุนแรงถูกทารุณทางเพศถูกทอดทิ้ง พิการ เด็กสุขภาพไม่ดีต้องใช้ยาบำบัด สิ่งเหล่านี้เป็นแรงกดดันอย่างมาก และมีผลกระทบต่องานเด็กจึงจำเป็นต้องเข้าใจใส่ใจต่อ

ปัญหาและความต้องการของนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ นอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติ การศึกษาพบว่า ครูได้ใช้วิธีการให้คำปรึกษาหลากหลายวิธีในชั้นเรียน วิธีที่ใช้มากที่สุดคือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อเป็นมาตรการป้องกัน รักษา ฟื้นฟูได้อีกด้วย

กู๊ดแมน (Goodman, 2003, p. 11178-A) ได้ศึกษาการใช้แบบคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล (SDQ) เพื่อคัดกรองนักเรียนที่มีความผิดปกติทางจิตใจ เยาวชน ในชุมชนที่รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากผู้ปกครอง ครู เพื่อนเยาวชน พบว่า ทุกกลุ่มให้ความเห็นว่าเป็นความผิดปกติทางจิตใจเกิดขึ้นเฉพาะบุคคล และเป็นความแปรปรวนทางอารมณ์ของบุคคล โดยมีสาเหตุมาจากพฤติกรรมส่วนบุคคลพฤติกรรมอยู่ไม่สุข ไม่อยู่นิ่ง พวกซึมเศร้า และพวกที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อื่น ๆ ความกลัวสิ่งของหรือสัตว์เฉพาะบุคคลถูกทอดทิ้งในวัยเด็ก และพฤติกรรมการกินไม่เหมาะสม ทำให้การคัดกรองเยาวชนที่มีความผิดปกติทางจิตใจ มีความแม่นยำ และแก้ปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมมากกว่าการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครู และเพื่อนเยาวชน

วิลเลียม (Williams, 2008, p. 254) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การศึกษาการบริหารจัดการองค์กรและการรับรู้ด้านทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างส่วนเชื่อมต่อกับเรื่องสุขภาพของเยาวชน การวิจัยเชิงบรรยายแบบกรณีศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบเพื่ออธิบายความแตกต่างของแต่ละโมเดลที่ใช้ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเพื่อสำรวจว่าโครงสร้างด้านการบริหารจัดการองค์กรแบบที่ขาดหายไป วิธีการรวบรวม ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ การสัมภาษณ์บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในส่วนงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องในการบริหารงานโรงเรียนจากภายนอก จากนั้นผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ในส่วน of ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้กลยุทธ์แบบเน้นกรณีศึกษาในการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบในหลาย ๆ กรณี ผลการวิจัยพบที่มีความแตกต่างกันในพฤติกรรมด้านการเชื่อมต่อองค์ประกอบย่อยในแต่ละโมเดล และพบว่า ความแตกต่างนี้มีความเด่นชัดที่สุดในการบริหารกระบวนการด้านการติดตามผล และยังมีผลกระทบต่อนักเรียนที่รับบริการจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอีกด้วย

บิดเดิล (Biddle, 2009, p. 118) ได้ศึกษาการศึกษาผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงฆ่าตัวตาย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ชอบและเข้าร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นผลเนื่องมาจากการมีความคิดฆ่าตัวตาย การแสดงท่าทางหรือพยายามที่จะละเมิดนโยบายด้านการใช้ยาเสพติดและสารประเภทแอลกอฮอล์ลดลง รวมทั้งระดับการถูกสั่งพักการเรียนทดลอง อย่างไรก็ตามจากการรายงานของนักเรียนที่ชอบและเข้าร่วมในระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อแก้ปัญหาคิดฆ่าตัวตายและปัญหาอื่นๆ ทำให้สามารถทำนายรูปแบบการละเมิดนโยบายด้านการใช้ยาเสพติดและสารประเภทแอลกอฮอล์อย่างต่อเนื่อง เช่นพบว่า บางครั้งนักเรียนเหล่านี้ก็จะใช้ยาเสพติดและสารประเภทแอลกอฮอล์เพื่อการรักษาตนเองก็ได้ และ

พบว่ารูปแบบการบริการที่มีค่านัยสำคัญทางด้านสถิติสูงสุดในการทำนายผลการลดระดับการละเมิดนโยบาย ด้านการใช้จ่ายเสพติดและสารประเภทแอลกอฮอล์ รวมทั้งการลดระดับการถูกสั่งพักการเรียนสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงคิดฆ่าตัวตาย คือ ส่วนที่ได้รับการประเมินโดยหน่วยงานที่ได้รับอนุญาตให้ทำการจัดหาเสพติดและสารประเภทแอลกอฮอล์ไว้ใช้ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย นอกจากนี้ยังพบว่า การวางระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ในโรงเรียนอื่น ๆ เช่น โรงเรียนสำหรับเยาวชนที่มีปัญหาด้านการผิดวินัย และการบริการสำหรับเด็กและเยาวชนที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานของชุมชน มีความสัมพันธ์ในระดับสูงกับการลดระดับการละเมิดนโยบายด้านการใช้จ่ายเสพติดและสารประเภทแอลกอฮอล์ในโรงเรียน และพบว่า การรักษาผู้ป่วยนอกที่มีอาการติดยาเสพติดและสารประเภทแอลกอฮอล์คือ ตัวทำนายผลด้านการสนับสนุนระดับการเลื่อนชั้นเรียนหรือการจบการศึกษาจากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับนักเรียนเหล่านั้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นระบบที่มีคุณภาพและพัฒนานักเรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง จึงต้องมีความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยบุคลากรครูทุกคนในโรงเรียนซึ่งเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตงอกงามเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

จากการวิจัยการศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ขั้นตอนที่ 1 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

1. ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครู จำนวน 23 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม จำนวน 13 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 20 คน รวมจำนวน 58 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองโดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) สำหรับตรวจสอบข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามมาตราวัดของลิเคอร์ต์ เป็นแบบสอบถามสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา กำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 69)

- 5 หมายถึง สภาพการดำเนินงานในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพการดำเนินงานในระดับมาก
- 3 หมายถึง สภาพการดำเนินงานในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพการดำเนินงานในระดับน้อย
- 1 หมายถึง สภาพการดำเนินงานในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ (แบบสอบถาม) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวัตถุประสงค์งานวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 นำมาปรับปรุงและสร้างแบบสอบถามขึ้นใหม่ภายใต้คำปรึกษาของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดโครงสร้างของข้อคำถามและเขียนข้อคำถามในแบบสอบถามแต่ละตอนให้ครอบคลุมแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจพิจารณาและขอข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 5 ตรวจสอบความเที่ยงของเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบปรับปรุง แก้ไข สำนวนภาษาที่ใช้ตลอดจนเนื้อหาให้สอดคล้องกับความสัมพันธ์ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับความสัมพันธ์พิจารณาความถูกต้องตลอดจนการใช้ภาษาในการตั้งคำถาม คัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป จึงจะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ผลการตรวจสอบสรุปประเด็นโดยการหาค่า IOC (Index of congruence) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.6-1.00

ขั้นตอนที่ 6 นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนที่ 7 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชากร โรงเรียนบ้านลำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลมาวิเคราะห์หาความเที่ยง (Reliability)

ขั้นตอนที่ 8 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) ได้ค่าเท่ากับ 0.87

ขั้นตอนที่ 9 จัดทำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มประชากร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ถึงโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในระหว่างวันที่ 19-22 ตุลาคม พ.ศ. 2563 ได้รับการตอบกลับมาทั้งสิ้น 58 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
3. นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามได้จากประชากรมาจัดทำข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับที่ได้รับคืนมา
2. นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ให้รหัสตอนที่ 1 ตรวจสอบให้คะแนนตอนที่ 2 ตามเกณฑ์ที่กำหนดและนำข้อมูลเข้าโปรแกรมสำเร็จรูป
3. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามในด้านเพศ ระดับการศึกษา โดยใช้การคำนวณค่าร้อยละ (Percentage)
4. การวิเคราะห์การดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) เป็นรายด้านและรายข้อ แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเปรียบเทียบตามเกณฑ์ค่าคะแนนที่กำหนด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีการดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ใน
ระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีการดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ใน
ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีการดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ใน
ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีการดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ใน
ระดับพอใช้

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีการดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ใน
ระดับปรับปรุง

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ สถิติจากโปรแกรมสำเร็จรูปที่ผู้วิจัยเลือกใช้ในการวิเคราะห์
ผลการประเมินในครั้งนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objectives congruence : IOC)
2. สถิติที่ใช้ในการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบัค
3. สถิติพื้นฐานที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐานวิเคราะห์ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์การดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยใช้สถิติมัธยฐานเลขคณิตวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean : μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation : σ) จากแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่

ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ (แบบสัมภาษณ์) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษารายละเอียดของแบบสอบถามที่นำไปเก็บข้อมูลของประชากร

ขั้นตอนที่ 2 พิจารณาค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุดของแต่ละด้านจากข้อคำถามจากขั้นตอนที่ 1

ขั้นตอนที่ 3 นำประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดมากำหนดกรอบของการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ไปเก็บกับประชากร

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ในการตอบแบบสัมภาษณ์ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญ การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

1. นายสุระพล เถลิ้มสถาน ผู้อำนวยการ โรงเรียนประดู่ชัย
2. ว่าที่ร้อยตรีเทพประทาน ช่างสาน ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านลำแดง
3. นายประจวบ เงินเหรียญ ผู้อำนวยการ โรงเรียนภาษี “สุนทรวิทยานุกูล”
4. นางสาวมรกต วงษ์เนตร รองผู้อำนวยการ โรงเรียนเสนา “เสนาประสิทธิ์”
5. นางมาเรียม รัมมะบุตร รองผู้อำนวยการ โรงเรียนบางปะอิน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ชนิดของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเองมากำหนด กรอบแนวคิดในการสัมภาษณ์ โดยนำผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดครอบคลุมเนื้อหา ทั้ง 5 ด้าน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (Check list) สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ ตำแหน่ง เพศ อายุ และวุฒิทางการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1

3. การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ (แบบสัมภาษณ์) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษารายละเอียดของแบบสอบถามที่นำไปเก็บข้อมูลของประชากร

ขั้นตอนที่ 2 พิจารณาค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุดของแต่ละด้านจากข้อคำถามจากขั้นตอนที่ 1

ขั้นตอนที่ 3 นำประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดมากำหนดกรอบของการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ไปเก็บกับประชากร

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ตามลำดับดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาถึงผู้เชี่ยวชาญเพื่อขออนุญาต และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก

2. ผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยตนเอง โดยการนำเสนอสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ก่อน แล้วจึงสัมภาษณ์แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ตามโครงสร้างในแบบสัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่ได้จากแบบสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis) และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ขั้นตอนที่ 2 แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติเพื่อใช้ในการความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N แทน ประชากร

μ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

σ แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 1 สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน รวมจำนวน 58 คน โดยสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ ดังนี้

ตาราง 15 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและสถานะ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	20	34.48
1.2 หญิง	38	65.52
รวม	58	100
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 20 ปี	8	13.80
2.2 20 – 30 ปี	15	25.86
2.3 31 – 40 ปี	15	25.86
2.4 40 ปี ขึ้นไป	20	34.48
รวม	58	100
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	8	13.79
3.2 ปริญญาตรี	40	68.97
3.3 ปริญญาโท	10	17.24
รวม	58	100
4. สถานะ	58	
4.1 ผู้บริหาร	2	3.45
4.2 ครูผู้สอน	23	39.66
4.3 คณะกรรมการสถานศึกษา	13	22.41
4.4 ผู้ปกครอง	20	34.48
รวม	58	100

จากตาราง 15 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 65.52 อายุ 40ปีขึ้นไป จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 34.48 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 68.97 และมีสถานะเป็นครูผู้สอน จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 39.66

**ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
เขต 1**

ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน
วัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 คือ
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อนักเรียน ดังตาราง 16 - 21

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	μ	σ	แปลผล	อันดับ
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.12	0.49	มาก	2
ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.96	0.58	มาก	5
ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	4.04	0.62	มาก	4
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.07	0.59	มาก	3
ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.14	0.59	มาก	1
รวม	4.04	0.57	มาก	-

จากตาราง 16 พบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก
($\mu = 4.04$, $\sigma = 0.57$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการส่งต่อนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.14$,
 $\sigma = 0.59$) รองลงมาคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\mu = 4.12$, $\sigma = 0.49$) และมีค่าเฉลี่ยต่ำ
ที่สุดคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\mu = 3.96$, $\sigma = 0.58$)

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
เขต 1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ข้อ	การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	μ	σ	แปลผล	อันดับ
1	สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลด้านสุขภาพของ นักเรียน	4.12	0.49	มาก	7
2	สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลด้านความสามารถพิเศษ ของนักเรียน	3.89	0.45	มาก	8
3	สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลประวัติส่วนตัวนักเรียน	4.29	0.56	มาก	1
4	สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.23	0.49	มาก	2
5	สถานศึกษามีการบันทึกและจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็น ระบบ	4.19	0.52	มาก	6
6	สถานศึกษาได้ประเมินคุณภาพภายในการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างน้อยภาค เรียนละ 1 ครั้ง	4.20	0.48	มาก	5
7	สถานศึกษามีความชัดเจนของข้อมูลในระเบียบสะสม ของนักเรียนแต่ละบุคคล	4.21	0.50	มาก	4
8	สถานศึกษาได้นำปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาปรับปรุงแก้ไข	4.22	0.51	มาก	3
	รวม	4.12	0.49	มาก	

จากตาราง 17 พบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.12$, $\sigma=0.49$) เมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อพบว่า สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลประวัติส่วนตัวนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\mu=4.29$,
 $\sigma=0.56$) รองลงมาคือ สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\mu=4.23$, $\sigma=0.49$)
และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ที่สุด คือ สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลด้านความสามารถพิเศษของนักเรียน
($\mu=3.89$, $\sigma=0.45$)

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
เขต 1 ด้านการคัดกรองนักเรียน

ข้อ	การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน	μ	σ	แปลผล	อันดับ
1	สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.80	0.57	มาก	9
2	สถานศึกษากำหนดเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียน	4.01	0.58	มาก	2
3	สถานศึกษามีการประชุมทำข้อตกลงเกี่ยวกับการจัดกลุ่มนักเรียนอย่างชัดเจน	3.95	0.57	มาก	5
4	ผู้บริหารและคณะครูยอมรับข้อตกลงเกี่ยวกับการจัดกลุ่มนักเรียน	3.99	0.61	มาก	4
5	สถานศึกษามีการจำแนกนักเรียนตามเกณฑ์และเรียงลำดับการคัดกรอง	4.00	0.59	มาก	3
6	สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือนักเรียนตามการคัดกรอง	3.92	0.58	มาก	6
7	สถานศึกษานำข้อมูลนักเรียนรายบุคคลไปใช้อย่างเหมาะสม	4.05	0.58	มาก	1
8	สถานศึกษาได้ติดตามผลและประเมินผลนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด	3.81	0.56	มาก	8
9	สถานศึกษาได้นำผลประเมินการคัดกรองนักเรียนมาปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.83	0.57	มาก	7
	รวม	3.96	0.58	มาก	

จากตาราง 18 พบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรมด้านการคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.96$, $\sigma = 0.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษานำข้อมูลนักเรียนรายบุคคลไปใช้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\mu = 4.05$, $\sigma = 0.58$) รองลงมาคือสถานศึกษากำหนดเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียน ($\mu = 4.01$, $\sigma = 0.58$) และ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ที่สุด คือสถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\mu = 3.80$, $\sigma = 0.57$)

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
เขต 1 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

ข้อ	การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	μ	σ	แปลผล	อันดับ
1	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนตามกลุ่มนักเรียนที่คัดกรอง	4.07	0.62	มาก	2
2	การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนมีความ สอดคล้องกับพฤติกรรมของนักเรียน	4.01	0.58	มาก	5
3	จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้ สอดคล้องต่อนโยบายสถานศึกษา	3.97	0.62	มาก	6
4	สถานศึกษามีความต่อเนื่องในการดำเนินงานการจัด กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	4.10	0.63	มาก	1
5	สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนา ตนเองได้เต็มตามศักยภาพ	4.03	0.63	มาก	3
6	สถานศึกษาได้สรุปผลและประเมินผลกิจกรรมส่งเสริม และพัฒนานักเรียนให้เป็นปัจจุบัน	4.02	0.63	มาก	4
	รวม	4.04	0.62	มาก	

จากตาราง 19 พบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
วัดประดู่ทรงธรรม ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.04$,
 $\sigma = 0.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าสถานศึกษามีความต่อเนื่องในการดำเนินงานการจัดกิจกรรม
ส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\mu = 4.10$, $\sigma = 0.63$) รองลงมาคือ สถานศึกษามี
การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามกลุ่มนักเรียนที่คัดกรอง ($\mu = 4.07$, $\sigma = 0.62$) และข้อ
ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้สอดคล้องต่อนโยบายสถานศึกษา
($\mu = 3.97$, $\sigma = 0.62$)

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ข้อ	การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	μ	σ	แปลผล	อันดับ
1	สถานศึกษามีความเข้าใจปัญหาของนักเรียนอย่างแท้จริง	4.11	0.64	มาก	2
2	สถานศึกษามีการช่วยเหลือดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด	3.88	0.56	มาก	8
3	สถานศึกษาตระหนักและเห็นคุณค่าในการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.10	0.58	มาก	3
4	สถานศึกษามีการป้องกันและแก้ไขปัญหาสอดคล้องกับลักษณะสภาพปัญหาของนักเรียน	4.17	0.57	มาก	1
5	สถานศึกษาประเมินผลและแจ้งให้ผู้ปกครองทราบเพื่อให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.89	0.56	มาก	7
6	สถานศึกษาตรวจสอบและติดตามผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาเพื่อการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน	3.90	0.57	มาก	6
7	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปรึกษาได้ปรึกษาปัญหาเบื้องต้นอย่างจริงใจเพื่อใช้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน	3.92	0.57	มาก	5
8	สถานศึกษามีแผนการปฏิบัติงานการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนมาปรับปรุงเพื่อให้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน	4.08	0.57	มาก	4
รวม		4.07	0.57	มาก	

จากตาราง 20 พบว่าการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรมด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.07$, $\sigma = 0.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การป้องกันและแก้ปัญหาคือสอดคล้องกับลักษณะสภาพปัญหาของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.57$) รองลงมาคือ ครูมีความเข้าใจปัญหาของนักเรียนอย่างแท้จริง

($\mu=4.11$, $\sigma=0.64$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สถานศึกษามีการช่วยเหลือดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด($\mu=3.88$, $\sigma=0.56$)

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านการส่งต่อนักเรียน

ข้อ	การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน	μ	σ	แปลผล	อันดับ
1	สถานศึกษามีการดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	4.16	0.62	มาก	2
2	นักเรียนที่ส่งต่อได้รับการช่วยเหลือที่ถูกต้องและรวดเร็ว	4.06	0.56	มาก	7
3	สถานศึกษามีการบันทึกผลการช่วยเหลือการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	4.13	0.60	มาก	5
4	สถานศึกษามีการติดตามผลการส่งต่อนักเรียน	4.16	0.58	มาก	3
5	สถานศึกษาสรุปผลการส่งต่อนักเรียนไว้เป็นหลักฐานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.20	0.59	มาก	1
6	สถานศึกษาติดตามผลการส่งต่อนักเรียนกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อหาทางแก้ไข้ปัญหา	4.11	0.56	มาก	6
7	สถานศึกษามีความสม่ำเสมอในการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา	4.15	0.58	มาก	4
	รวม	4.04	0.57	มาก	

จากตาราง 21 พบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.04$, $\sigma=0.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษา สรุปผลการส่งต่อนักเรียนไว้เป็นหลักฐานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด($\mu=4.20$, $\sigma=0.59$) รองลงมาคือ สถานศึกษามีการดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ($\mu=4.16$, $\sigma=0.62$) สถานศึกษามี

การติดตามผลการส่งต่อนักเรียน ($\mu=4.16$, $\sigma=0.58$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ นักเรียนที่ส่งต่อได้รับการช่วยเหลือที่ถูกต้องและรวดเร็ว ($\mu=4.06$, $\sigma=0.56$)

ตาราง 22 สรุปสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในแต่ละด้าน

สภาพการดำเนินงาน		μ	σ	แปลผล	อันดับ
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ประเด็นปัญหา				
1. ด้านการคัดกรองนักเรียน	สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลด้านความสามารถพิเศษของนักเรียน	3.89	0.45	มาก	3
2. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายสถานศึกษา	3.80	0.57	มาก	5
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายสถานศึกษา	3.97	0.62	มาก	2
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	สถานศึกษามีการช่วยเหลือดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด	3.88	0.56	มาก	4
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	นักเรียนที่ส่งต่อได้รับการช่วยเหลือที่ถูกต้องและรวดเร็ว	4.06	0.56	มาก	1

ขั้นตอนที่ 2 แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยสัมภาษณ์ในมุมมอง
ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน
ซึ่งประกอบไปด้วยประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ด้านที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ประเด็นสัมภาษณ์ สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลด้านความสามารถพิเศษของนักเรียน
อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 1 “ครูประจำชั้นจะต้องเป็นผู้ชี้แนะและจัดการวิเคราะห์ผู้เรียนว่ามีความสามารถพิเศษด้านใด และหากิจกรรมที่ตรงตามความสามารถพิเศษ ส่งเสริมและพัฒนาตามความถนัดแล้วบันทึกข้อมูลลงในระเบียบสะสมของนักเรียนและส่งต่อเมื่อนักเรียนเลื่อนชั้น”

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2 “โรงเรียนต้องมีการประสานงานกับผู้ปกครอง โดยการขอข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน และบันทึกข้อมูลอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอตามความก้าวหน้าทางการศึกษาของผู้เรียน”

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 3 “โรงเรียนต้องจัดทำระเบียบสะสมของนักเรียนทุกคน รายละเอียดที่จัดทำในระเบียบสะสมต้องเป็นหัวข้อสำคัญและเป็นประโยชน์นำมาใช้กับการแนะแนวได้”

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 4 “ครูผู้สอนต้องสังเกตความสามารถพิเศษของนักเรียนขณะเรียนหรือทำกิจกรรมต่างๆ บันทึกในแบบบันทึกข้อมูลนักเรียนหรือระเบียบสะสม”

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5 “ทดสอบจากการเรียนการสอนโดยใช้แบบทดสอบตามกลุ่มสาระแบบวัดพหุปัญญาด้านต่าง ๆ ของนักเรียน รวมถึงแบบทดสอบการวัดความถนัดและความสามารถของนักเรียน”

สรุปแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ดังนี้

1. โรงเรียนต้องจัดทำระเบียบสะสมของนักเรียนทุกคนให้ครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน และต้องบันทึกข้อมูลอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
2. ครูผู้สอนต้องมีบทบาท ในการรวบรวมข้อมูลของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ โดยการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อดูความสามารถพิเศษของนักเรียนแต่ละคน และส่งเสริมพัฒนาต่อไป
3. ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ต้องร่วมมือกันในการ รวบรวมข้อมูลด้านความสามารถพิเศษของนักเรียน เช่น การเยี่ยมบ้าน บันทึกพฤติกรรมนักเรียนเมื่ออยู่ที่บ้าน เป็นต้น

ด้านที่ 2 การคัดกรองนักเรียน

ประเด็นสัมภาษณ์ สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างไร

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 1 “โรงเรียนต้องพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาและหามาตรการแก้ไขนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา”

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2 “โรงเรียนต้องรวบรวมข้อมูลนักเรียนที่ต้องการและวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน การสอบถามบุคคลรอบข้าง คัดแยกการคัดกรองนักเรียนเป็นรายชั้นเรียนและนำข้อมูลที่ได้มาคัดกรองนักเรียนต่อไป”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 “โรงเรียนต้องมีการประชุมครูเพื่อการพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกันเพื่อให้มีความมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกันเป็นที่ยอมรับของครูในโรงเรียน ซึ่งการทำงานจะได้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 4 “การเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ของผู้เรียนจำเป็นต้องเป็นความลับและนำข้อมูลที่วิเคราะห์แล้วมาจัดกลุ่มนักเรียน เพื่อจัดการเรียนการสอนให้ตรงตามความต้องการของนักเรียน โดยการส่งเสริมนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและหาวิธีการช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มที่มีปัญหา”

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5 “โรงเรียนต้องวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนด้านการเรียน แบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ นักเรียนกลุ่มเก่ง นักเรียนกลุ่มปานกลาง และนักเรียนกลุ่มอ่อน สรุปผลการคัดกรองและบันทึกข้อมูล

สรุปแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านที่ 2 การคัดกรองนักเรียน ดังนี้

1. จัดประชุมครูเพื่อกำหนดมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกันทั้งหมด
2. โรงเรียนต้องคัดแยกการคัดกรองนักเรียน จำแนกนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา และการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ของผู้เรียนจำเป็นต้องเป็นความลับ

ด้านที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

ประเด็นสัมภาษณ์ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้สอดคล้องต่อนโยบายสถานศึกษาอย่างไร

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 1 “โรงเรียนต้องส่งเสริมความสามารถสำหรับนักเรียนทุกกลุ่ม กลุ่มนักเรียนเก่งจัดให้เป็นผู้ช่วยครู จัดเวทีให้นักเรียนได้แสดงออก เช่น โครงการคิดเป็นระบบ โครงการ เปิดบ้านวิชาการ โครงการวันสำคัญต่าง ๆ หรือจัดกิจกรรมพิเศษเช่น วันคริสมาสต์”

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2 “โรงเรียนต้องมีกิจกรรมโฮมรูม การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและปรับกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน”

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 3 “โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ตรงตามความสนใจของนักเรียน และส่งเสริมพัฒนาต่อยอดสู่ความเป็นเลิศหากผู้เรียนมีความสามารถที่พัฒนาได้”

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 4 “โรงเรียนต้องดำเนินกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียน มีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม”

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5 “โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมที่ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำ ชุมชน ปรารักษ์ชาวบ้าน องค์กร และหน่วยงานอื่น มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

สรุปแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียน ดังนี้

1. โรงเรียนต้องส่งเสริมความสามารถสำหรับนักเรียนทุกกลุ่มเพื่อฝึกให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ เกิดแรงบันดาลใจ และสามารถค้นพบความชอบของตนเองได้

2. โรงเรียนต้องยึดหลักการมีส่วนร่วมกิจกรรมควรมีลักษณะที่ฝึกการทำงานและการให้บริการด้านต่าง ๆ ทั้งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม เพื่อเสริมสร้างความมีน้ำใจ ความเอื้ออาทร ความเป็นพลเมืองดี และความรับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม

3. โรงเรียนต้องมีการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานให้เหมาะสมกับบริบทในแต่ละกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ ต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม โดยวิธีการที่หลากหลายและสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ด้านที่ 4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา

ประเด็นสัมภาษณ์ สถานศึกษามีการช่วยเหลือดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาอย่างไร

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 1 “โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกัน และช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน โดยมีการดำเนินการการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรมาช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ”

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2 “ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาพบปะนักเรียนในกิจกรรมโฮมรูม มีการเยี่ยมบ้านเพื่อพบและสอบถามข้อมูลของนักเรียนจากผู้ปกครอง ขอความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองในการแก้ปัญหา ป้องกัน ดูแลนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา”

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 3 “โรงเรียนต้องมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพเพื่อให้นักเรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ซึ่งกิจกรรมที่กล่าวมาข้างต้นสามารถช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 4 “จัดทำแบบฟอร์มการบันทึกกิจกรรมการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนรายบุคคล การให้คำปรึกษาเบื้องต้น การให้คำปรึกษาเบื้องต้น”

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5 “การให้คำปรึกษาเบื้องต้นและการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเพื่อให้นักเรียนได้ดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข”

สรุปแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดประคู้ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านที่ 4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา ดังนี้

1. โรงเรียนต้องพิจารณาแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยเลือกใช้ตามความเหมาะสม
2. โรงเรียนต้องตรวจสอบการดำเนินการในแต่ละกิจกรรมอย่างใกล้ชิด ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาต้องมีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนทุกคน

3. โรงเรียนต้องพิจารณาว่านักเรียนมีปัญหาด้านใดแล้วหากิจกรรมเพื่อมาแก้ไขปัญหา
- ด้านที่ 5 การส่งต่อนักเรียน

ประเด็นสัมภาษณ์ สถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนกลุ่มมีปัญหาให้ได้รับการช่วยเหลือที่ถูกต้องและรวดเร็วได้อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 1 “โรงเรียนต้องมีบันทึกการส่งนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือให้นักเรียนต่อไป เช่น ครูแนะแนว ครูปกครอง ครูประจำวิชา ครูพยาบาล เป็นต้นและต้องดำเนินงานอย่างรวดเร็วรวมถึงการประสานงานขอความร่วมมือจากผู้ปกครองของนักเรียนด้วย”

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2 “โรงเรียนต้องทำความเข้าใจถึงแนวทางความต้องการของโรงเรียนให้แก่ผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่จะส่งต่อนักเรียนให้เข้าใจอย่างแท้จริง ผู้บริหารควรติดตามด้วยตัวเองทั้งนี้เพื่อเป็นการให้กำลังใจแก่คณะทำงานและยังเป็นการสร้างความไว้วางใจให้กับผู้ปกครองและนักเรียนถึงการแก้ปัญหาอย่างจริงจังของผู้บริหาร”

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 3 “โรงเรียนต้องสรุปข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือและวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมา รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือนั้นให้ผู้รับการช่วยเหลือนักเรียนทราบ โดยมีแบบบันทึกการส่งต่อหรือแบบ ประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง”

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 4 “โรงเรียนต้องชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อโดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ ระวังมิให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผิด กังวล หรือโกรธและเป็นความลับ”

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5 “โรงเรียนต้องตรวจสอบ และศึกษาข้อมูลของผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่จะส่งต่อนักเรียนให้ละเอียดและรอบคอบมีการประสานงานอย่างถูกต้องและชัดเจน”

สรุปแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านที่ 5 การส่งต่อนักเรียน ดังนี้

1. โรงเรียนต้องมีการติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของ ผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่จะส่งต่อนักเรียนไปอย่างใกล้ชิดและรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็น ระยะ ๆ และทางโรงเรียนต้องเก็บข้อมูลทั้งหมดให้เป็นความลับ
2. โรงเรียนต้องมีการบันทึกการส่งต่อนักเรียนไปยังองค์กรภายนอกซึ่งมีผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการแก้ไขปัญหาตามสภาพปัญหาของนักเรียน
3. การส่งต่อนักเรียนควรมีการติดตามอย่างต่อเนื่องและมีการรายงานให้กับทางโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียนทราบอย่างใกล้ชิด

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อสรุปการวิจัยตามลำดับดังนี้ วัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม 2) เพื่อหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 2 คน ครู จำนวน 23 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม จำนวน 13 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 20 คน รวมทั้งสิ้น 58 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ประเด็นในข้อคำถามที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งต่อนักเรียน และแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิดผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้สถิติ โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean : μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation : σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

สรุปผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ซึ่งจากแบบสอบถามที่ทำการเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งต่อ

นักเรียน โดยการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม 5 ด้านโดยรวมมีอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า สถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อแล้วพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลประวัติส่วนตัวนักเรียน รองลงมาคือ สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลด้านความสามารถพิเศษของนักเรียน

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า สถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อแล้วพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษานำข้อมูลนักเรียนรายบุคคลไปใช้อย่างเหมาะสม รองลงมาคือ สถานศึกษากำหนดเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล

3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน พบว่า สถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อแล้วพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษามีความต่อเนื่องในการดำเนินงานการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน รองลงมาคือ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามกลุ่มนักเรียนที่คัดกรอง ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้สอดคล้องต่อนโยบายสถานศึกษา

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา พบว่า สถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อแล้วพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหาสอดคล้องกับลักษณะสภาพปัญหาของนักเรียน รองลงมาคือ ครูมีความเข้าใจปัญหาของนักเรียนอย่างแท้จริง ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สถานศึกษามีการช่วยเหลือดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด

5. ด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่า สถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อแล้วพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษาสรุปผลการส่งต่อนักเรียนไว้เป็นหลักฐานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รองลงมาคือ สถานศึกษามีการมีการดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และสถานศึกษามีการติดตามผลการส่งต่อนักเรียน ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือนักเรียนที่ส่งต่อได้รับการช่วยเหลือที่ถูกต้องและรวดเร็ว

ขั้นตอนที่ 2 แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ผลของการศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยทำการสัมภาษณ์ในมุมมองของครู ซึ่งประกอบไปด้วยประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนต้องจัดทำทะเบียนสะสมของนักเรียนทุกคนให้ครอบคลุมในทุกๆด้าน และต้องบันทึกข้อมูลอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ ครูผู้สอนต้องมีบทบาทในการรวบรวมข้อมูลของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษโดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อความสามารถพิเศษของนักเรียนแต่ละคน และส่งเสริมพัฒนา ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ต้องร่วมมือกันในการรวบรวมข้อมูลด้านความสามารถพิเศษของนักเรียน เช่น การเยี่ยมบ้าน บันทึกพฤติกรรมนักเรียนเมื่ออยู่ที่บ้าน เป็นต้น

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนต้องจัดประชุมครูเพื่อกำหนดมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกันทั้งหมดและโรงเรียนต้องคัดแยกการคัดกรองนักเรียน จำแนกนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา และการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ของผู้เรียนต้องเป็นความลับ

3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โรงเรียนต้องส่งเสริมความสามารถสำหรับนักเรียนทุกกลุ่มเพื่อฝึกให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ เกิดแรงบันดาลใจ และสามารถค้นพบความชอบของตนเองได้ โรงเรียนต้องยึดหลักการมีส่วนร่วมกิจกรรมควรมีลักษณะที่ฝึกการทำงานและการให้บริการด้านต่าง ๆ ทั้งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม เพื่อเสริมสร้างความมีน้ำใจ ความเอื้ออาทร ความเป็นพลเมืองดี และความรับผิดชอบต่อกับครอบครัวและสังคมต้องมีการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานให้เหมาะสมกับบริบทในแต่ละกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ ต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม โดยวิธีการที่หลากหลายและสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายา โรงเรียนต้องพิจารณาแนวทางในการแก้ไขปัญหายาโดยเลือกใช้ตามความเหมาะสมต้องตรวจสอบการดำเนินการในแต่ละกิจกรรมอย่างใกล้ชิด ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ต้องมีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนทุกคน ต้องพิจารณาว่านักเรียนมีปัญหาด้านใดแล้วหากิจกรรมเพื่อมาแก้ไขปัญหายา

5. ด้านการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนต้องมีการติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของ ผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่จะส่งต่อนักเรียนไปอย่างใกล้ชิดและรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็น ระยะเวลา ๆ และทางโรงเรียนต้องเก็บข้อมูลทั้งหมดให้เป็นความลับต้องมีการบันทึกการส่งต่อนักเรียนไปยังองค์กรภายนอกซึ่งมีผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการแก้ไขปัญหายาตามสภาพปัญหาของนักเรียน การส่งต่อนักเรียนควรมีการติดตามอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

การศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 อภิปรายได้ผลดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนด้วยวิธีการต่างๆ โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย มีการจัดทำแฟ้มประวัตินักเรียนให้เป็นปัจจุบัน เพราะครูประจำชั้นต้องมีข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะทำให้ครูมีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น ดังนั้นการเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคลจึงเป็นความจำเป็นที่ครูต้องปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหานักเรียน ได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนิษฐา แก้วจินดา (2560, หน้า 78) ได้ศึกษาแนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนผลการเรียนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นกระบวนการในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้ นักเรียนได้รับการช่วยเหลือทางการศึกษา นักเรียนมีคุณภาพและการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญา แสงเจริญโรจน์ (2553, หน้า 60) ที่พบว่า ผู้บริหารต้องมีการกำหนดนโยบายโดยใช้การมีส่วนร่วมกับครูและผู้ปกครอง วางแผนการปฏิบัติงานร่วมกันก่อนทุกครั้ง มอบหมายงานให้ครูดำเนินการในทางเดียวกัน ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับนักเรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุติกรณ์ นิสสัย (2558, หน้า 91) ที่พบว่าแนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ครูประจำชั้นใช้แบบสัมภาษณ์ในการจัดเก็บข้อมูลด้านครอบครัวของนักเรียน ครูประจำชั้นใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็กในการจัดเก็บข้อมูลด้านพฤติกรรมของนักเรียน ครูประจำชั้นใช้ระเบียบวิธีสนทนในการจัดเก็บข้อมูลด้านความสามารถในการเรียนของนักเรียน

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากโรงเรียนมีการประชุมวางแผนสร้างเครื่องมือในการคัดกรองนักเรียนให้เป็นรูปแบบเดียวกันทั้งโรงเรียน มีการจัดอบรมให้ความรู้ในการคัดกรองให้กับครู นักเรียน และผู้ปกครอง ทราบแนวทางในการดำเนินการคัดกรองนักเรียน มีการติดตามผลงานให้ชัดเจนและต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงพัฒนาหรือกำหนดเป้าหมายในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณ กิตติโสภาคย์ (2555, หน้า 84) กล่าวว่าแนวทางในการพัฒนาการคัดกรองนักเรียนควรมีการกำหนดเกณฑ์ในการคัดกรองนักเรียนให้เป็นมาตรฐาน และในการสรุปผลการจำแนกนักเรียนควรพิจารณาจากข้อมูลนักเรียนหลาย ๆ ด้าน อาศัยความละเอียดถี่ถ้วน โดยใช้เกณฑ์การคัดกรองที่เกี่ยวข้องเข้าใจตรงกัน

มีการประสานกับผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการพิจารณาคัดกรอง ควรระมัดระวังในการสื่อสารที่จะทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกว่าบุตรหลานของตนอยู่ในกลุ่มที่ผิดปกติแตกต่างจากนักเรียนคนอื่น ซึ่งยังคงมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุสรณ์ สุขกล่ำ (2556, หน้า 88) เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียนว่า การคัดกรองนักเรียนควรพิจารณาข้อมูลนักเรียนหลายๆ ด้าน ควรเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ โรงเรียนควรกำหนดเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนให้มีความชัดเจน ดังนั้น การคัดกรองจึงมีประโยชน์อย่างยิ่งในการหาวิธีการที่เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุติกรณ์ นิสสัย (2558, หน้า 91) ที่พบว่าแนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ครูประจำชั้นพิจารณาข้อมูลด้านพฤติกรรมของนักเรียน ด้านครอบครัวของนักเรียน ด้านความสามารถในการเรียนของนักเรียน และข้อมูลด้านสุขภาพของนักเรียนเพื่อจัดนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา

3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้โรงเรียนมีการส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเอง มีกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน เช่น กิจกรรมโฮมรูม การเยี่ยมบ้าน การจัดประชุมผู้ปกครอง จัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตแลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนถ้านักเรียนได้รับการส่งเสริมและพัฒนาที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาของเขาจะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเหล่านั้นสู่ความเป็นเลิศในด้านต่างๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญา แสงเจริญโรจน์ (2553, หน้า 61) จากการวิจัยพบว่า การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน โดยโรงเรียนมีการกำหนดนโยบายในการส่งเสริมนักเรียนด้านต่าง ๆ สร้างแบบสอบถามความต้องการในการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนทั้งจากผู้เรียนและผู้ปกครอง สร้างพันธมิตรหรือเครือข่ายทางการศึกษาในการส่งเสริมนักเรียน เพื่อระดมทรัพยากรเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองให้สำเร็จเป็นที่มุ่งหวังของสังคมต่อไป และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุติกรณ์ นิสสัย (2558, หน้า 91) ที่พบว่าแนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ คณะครูควรจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนมีการจัดกิจกรรมโฮมรูม จัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียน จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และคณะครูจัดกิจกรรมกีฬาเพื่อพัฒนานักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญห พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าครูเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนอย่างใกล้ชิดและหาวิธีช่วยเหลือทั้งการป้องกัน และการแก้ปัญหาโดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาสังคม การป้องกันและแก้ไขปัญห เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียน แต่สิ่งที่ครูจำเป็นต้องดำเนินการมีอย่างน้อย 3 ประการ คือ การให้คำปรึกษาเบื้องต้นและการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญห การติดตามดูแลช่วยเหลือ

ข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ คือ 1) การรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2) ข้อมูลการคัดกรอง 3) ข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนมีจิตใจที่เข้มแข็งมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดาพรรณ กาละพงษ์ (2553, หน้า 82) เสนอแนะว่า ครูที่ปรึกษาควรแสวงหาวิธีการร่วมมือจากนักเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ครูที่ปรึกษาควรมีภาวะทางอารมณ์ในการแก้ปัญหานักเรียนโรงเรียน ควรหาวิธีการขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ทั้งนี้ครูที่ปรึกษาจะต้องมีความรู้ทางด้านจิตวิทยา การใช้เทคนิคในการแก้ปัญหา ซึ่งจะต้องอาศัยทักษะและประสบการณ์ในการดำเนินการแก้ปัญหานักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณ กิตติโสภักดิ์ (2555, หน้า 84) กล่าวว่า การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียน ควรยึดหลักการป้องกันเป็นอันดับแรก และการเสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับนักเรียน ให้นักเรียนมีภูมิคุ้มกัน สามารถดำเนินชีวิตอยู่สังคมได้อย่างมีความสุข ให้นักเรียนตระหนักถึงโทษและพิษภัยของสิ่งเสพติด ส่วนการช่วยเหลือและแก้ไขควรยึดหลักการให้ความช่วยเหลือเป็นรายกรณี มีความเหมาะสมโดยวิธีการศึกษาข้อมูลนักเรียนให้ครอบคลุมปัญหาด้วยวิธีการที่หลากหลาย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุติกรณ์ นิสสัย (2558, หน้า 91) ที่พบว่าแนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ครูประจำชั้นประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหานักเรียน ครูประจำชั้นกำหนดวิธีการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหานักเรียนครูประจำชั้นกำหนดวิธีการในการช่วยเหลือนักเรียน ครูประจำชั้นประเมินผลการแก้ปัญหานักเรียน และครูประจำชั้นติดตามผลการแก้ปัญหานักเรียน

5. การส่งต่อนักเรียน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าโรงเรียนขนาดกลางและอยู่รอบชุมชน ผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้ปกครองรู้จักกันเป็นอย่างดี การส่งต่อภายในจะกระทำได้ทุกโอกาส แนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อนักเรียน เนื่องจากสภาพปัญหาของนักเรียนแต่ละคนมีความรุนแรงที่แตกต่างกัน จำเป็นจะต้องให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านดูแลนอกเหนือจากครูประจำชั้นเพื่อให้นักเรียนมีจิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ไม่เป็นภาระของผู้อื่น สอดคล้องกับแนวคิดของ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559, หน้า 9) แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการป้องกันช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาหากต้องการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรส่งต่อไปให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมและช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุติกรณ์ นิสสัย (2558, หน้า 91) ที่พบว่าแนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ครูประจำชั้นประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญกับปัญหานักเรียนโดยตรงในการส่งต่อภายนอก สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาหากต้องการช่วยเหลือ ครูประจำชั้นประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อภายนอกสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาหากต้องการช่วยเหลือ ครูประจำชั้นจัดการส่งต่อภายในสำหรับ

นักเรียนที่มีปัญหาอยากต่อการช่วยเหลือต่อครูแนะแนว และครูประจำชั้นจัดการส่งต่อภายในสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาอยากต่อการช่วยเหลือต่อครูฝ่ายปกครองผลจากการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า การดำเนินการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา เป็นระบบตามหลักการพัฒนาระบบโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา ทำให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสมบูรณ์ ครอบคลุม ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน และผู้ใช้ระบบมีความพึงพอใจในระบบดังกล่าว จึงทำให้ผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มานพ บุญสมพงษ์ (2550, หน้า 86) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาดำ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ กนิษฐ์ ภาณุจินดา (2560, หน้า 124) ได้ศึกษาการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อการเรียนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และด้านผลผลิต ผลการประเมินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อการเรียนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นไปได้และมีประโยชน์ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลด้านความสามารถพิเศษของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารและคณะครูควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้ปกครองเพื่อรวบรวมข้อมูลด้านความสามารถพิเศษของนักเรียนให้ทราบข้อมูลที่ชัดเจนมากขึ้นเพื่อนำมาใช้ประกอบในขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้นผู้บริหารและคณะครูควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากระเบียบสะสม แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก และแบบสัมภาษณ์เด็ก เพื่อให้ได้การคัดกรองนักเรียนที่เป็นระบบและไม่ซ้ำซ้อน
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ผลการวิจัยพบว่า จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้สอดคล้องต่อนโยบายสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารและคณะครูควรจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้สอดคล้องต่อนโยบายสถานศึกษา มีความหลากหลายและเหมาะสมกับช่วงวัย

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญา ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษามีการช่วยเหลือดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารและคณะครูควรมีการวิเคราะห์สาเหตุปัญหาของนักเรียนที่มีพฤติกรรมอยู่ในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มปัญหากำหนดวิธีการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน ทำการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการประเมินและติดตามผลการดำเนินงาน

5. ด้านการส่งต่อนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ส่งต่อได้รับการช่วยเหลือที่ถูกต้องและรวดเร็ว มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารและคณะครูควรมีแบบแผนในการปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียนทั้งในการส่งต่อภายในและการส่งต่อภายนอกเพื่อให้ได้รับการช่วยเหลือที่ถูกต้องและรวดเร็ว

PHRANAKHON SI AYUTTHAYA RAJABHAT UNIVERSITY

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนิษฐา แก้วจินดา. (2560, กรกฎาคม-กันยายน). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพิการ
เรียนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 19(3),
118-132.
- กรมวิชาการ. (2542). กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการบริหารจัดการแนะแนว. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
_____. (2546). การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
_____. (2547). แนวดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- กรมสามัญศึกษา. (2544). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา.
กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- กรมสุขภาพจิต. (2544). คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
_____. (2545). คู่มือวิทยากร ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 ถึงช่วงชั้นที่ 4
(ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6). กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
_____. (2546). คู่มือครูระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 - 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่
1-6). กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
_____. (2547). คู่มือผู้บริหารสร้างคู่มือข่ายการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
_____. (2553). คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- กัญญา แสงเจริญโรจน์. (2553). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนบ้านหนองมะปริง สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิรัตน์ เนาว์จำเนียร. (2535). ทศนคติของผู้บริหารต่อการสร้างภูมิคุ้มกันการพึ่งพาในโรงเรียน
มัธยมศึกษาของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวรรณกรรมและการศึกษาเปรียบเทียบ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จุติกรณ์ นิสสัย. (2558). การศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
บ้านหนองปรือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3.
งานนิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัย
บูรพา.

ทิชากร กันหะ. (2540). แนวทางการป้องกันการติดยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขต

การศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ประดิษฐ์ สำราญพัฒน์. (2539). การศึกษาการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ปัจฉิมา พิศุทธ. (2539). สภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ในภาคใต้. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (2545, 19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 116. (ตอนที่ 74ก), หน้า 5-7.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

มานพ บุญสมพงษ์. (2550). ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี. งานนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.

โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม. (2560). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาประจำปีการศึกษา 2560. พระนครศรีอยุธยา : ผู้แต่ง.

วีรพรรณ สุธีโรกราส. (2536). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการต้านทานการติดยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพฤติกรรมศาสตร์, สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.

_____. (2559). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2544). จรรยาบรรณในวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.

สำรวม คงสืบชาติ. (2549). การดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านสิ่งเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

- สุดาพรรณ กาละพงษ์. (2553). ปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5.
งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อนุสรณ์ สุขเกล้า. (2556). ปัญหาและแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
โรงเรียนในเขตอำเภอนาดิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี
เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัย
บูรพา.
- อรุณ กิตติโสภาคย์. (2555). ปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Biddle, V.S. (2009, February). Student assistance program outcomes of students at risk for
suicide. **Dissertation Abstracts International**, 69(8), 118.
- Cronbach, L.J. (1990). **Essentials of psychological testing** (5th ed.). New York : Harper
Collins.
- Goodman, R.F. (2003, October). Using the strengths and difficulties questionnaire (SDQ)
to screen for child psychiatric discipline in a community samples. **Dissertation
Abstracts International**, 65(10), 11178-A.
- Teed, C.M. (2002). Meeting students social and emotion need : Elementary teachers'
perceptions of counseling in the classroom. **Dissertation Abstracts
International**, 63(5), 1715-A.
- Williams, F.M. (2008). Student assistance programs (SAP) : An organizational and
theoretical perspective on building bridges for healthy youth. **Dissertation
Abstracts International**, 68(8), 254.

PHRANAKHON SI AYUTTHAYA RAJABHAT UNIVERSITY

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. นายสุระพล เฉลิมสถาน	ผู้อำนวยการโรงเรียนประตูลี้
2. ว่าที่ร้อยตรีเทพประทาน ช่างสาน	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านลำแดง
3. ดร.ธานี ชูกำเนิด	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
4. ดร.สมกมล กาญจนพิบูล	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
5. นางสาวอัจฉราพรรณ กันสุขะ	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ภาคผนวก ข

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ

ที่ อว.๐๖๒๔.๙/ว ททว

สำนักงานคณะกรรมการการบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

อ. พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๐๐๐

๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายสุระพล เถลิ้มสถาน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ และแบบแสดงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายชัชวาล จำแนกฐ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม(เจียพันธ์บำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑” ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ มอนโธสง

ในการนี้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นตามแบบฟอร์มที่แนบมาพร้อมนี้แล้ว ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขให้เครื่องมือมีคุณภาพและเหมาะสมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการจัดทำวิทยานิพนธ์ในโอกาสต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านรับเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ของ นายชัชวาล จำแนกฐ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ พานสุวรรณ)

ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการบัณฑิตศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการบัณฑิตศึกษา

โทร/โทรสาร ๐-๓๕๓๒-๒๐๘๓

ที่ อว.๐๖๒๔.๔/วท๓๖

สำนักงานคณะกรรมการการบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

อ. พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๐๐๐

๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ว่าที่ร้อยตรีเทพระทาน ช่างสาน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ และแบบแสดงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายชัชวาล จำแนกฐ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม(จียพันธ์บำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑” ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ มอนโธสง

ในการนี้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นตามแบบฟอร์มที่แนบมาพร้อมนี้แล้ว ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขให้เครื่องมือมีคุณภาพและเหมาะสมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการจัดทำวิทยานิพนธ์ในโอกาสต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านรับเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ของ นายชัชวาล จำแนกฐ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ พานสุวรรณ)

ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการบัณฑิตศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการบัณฑิตศึกษา

โทร/โทรสาร ๐-๓๕๓๒-๒๐๘๓

ที่ อว.๐๖๒๔.๔/ วท๓๑

สำนักงานคณะกรรมการการบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

อ. พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๐๐๐

๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ดร.ธานี ชูกำเนิด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ และแบบแสดงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายชัชวาล จำแนกฐร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม(เจียพันธ์บำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑” ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ มอนโรสง

ในการนี้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นตามแบบฟอร์มที่แนบมาพร้อมนี้แล้ว ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขให้เครื่องมือมีคุณภาพและเหมาะสมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการจัดทำวิทยานิพนธ์ในโอกาสต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านรับเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ของ นายชัชวาล จำแนกฐร และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ พานสุวรรณ)

ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการบัณฑิตศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการบัณฑิตศึกษา

โทร/โทรสาร ๐-๓๕๓๒-๒๐๘๓

ที่ อว.๐๖๒๔.๔/ วททว

สำนักงานคณะกรรมการการบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

อ. พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๐๐๐

๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ดร.สมกมล กาญจนพิบูลย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ และแบบแสดงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายชัชวาล จำแนกฐ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม(จีพินธ์บำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑” ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ มอนโธสง

ในการนี้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นตามแบบฟอร์มที่แนบมาพร้อมนี้แล้ว ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขให้เครื่องมือมีคุณภาพและเหมาะสมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการจัดทำวิทยานิพนธ์ในโอกาสต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านรับเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ของ นายชัชวาล จำแนกฐ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ พานสุวรรณ)

ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการบัณฑิตศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการบัณฑิตศึกษา

โทร/โทรสาร ๐-๓๕๓๒-๒๐๘๓

ที่ อว. ๐๖๒๙.๙ / ๗๖

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ถนนปรีดิพนมยงค์ ตำบลประตูชัย
อำเภอพระนครศรีอยุธยา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๐๐๐

๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม (จียพันธ์บำรุง)

ด้วย นายชัชวาล จำแนกฐ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม (จียพันธ์บำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑” ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ มอนโงสง ในการนี้นักศึกษาจำเป็นต้องขอเก็บข้อมูลจากท่าน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองที่อยู่ในโรงเรียนที่ท่านรับผิดชอบเพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อความสมบูรณ์ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ พานสุวรรณ)

ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

โทร/โทรสาร ๐-๓๕๓๒-๒๐๘๓

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม
(จียพันธ์บำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

คำชี้แจงทั่วไป

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม (จียพันธ์บำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม (จียพันธ์บำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

3. ผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง

4. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม (จียพันธ์บำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 คำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบหรือเกิดความเสียหายต่อท่านหรือผู้อื่น ทั้งทางตรงและทางอ้อมแต่ประการใด ผู้วิจัยจะนำไปใช้เฉพาะในวิจัยเท่านั้น

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นายชัชวาล จำแนกฐ

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

“แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม
(เจียพันธ์บำรุง)”

ส่วนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ

☐ 1. ชาย

☐ 2. หญิง

2. อายุ

☐ 1. ต่ำกว่า 20 ปี

☐ 2. 20 – 30 ปี

☐ 3. 31 – 40 ปี

☐ 4. 41 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐ 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี

☐ 2. ปริญญาตรี

☐ 3. ปริญญาโท

☐ 4. สูงกว่าปริญญาโท

5. สถานะ

☐ 1. ผู้บริหาร

☐ 2. ครูผู้สอน

☐ 3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

☐ 4. ผู้ปกครอง

ส่วนที่ 2 “แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม (เจียพันธ์บำรุง)”

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ☐ ลงในช่องหมายเลข 5, 4, 3, 2, 1 ที่ตรงกับการพัฒนา การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ในโรงเรียนบ้านลำแดง โดยเลือกตอบดังนี้

5 หมายถึง การพัฒนาการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด หรือร้อยละ 81 - 100

4 หมายถึง การพัฒนาการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก หรือร้อยละ 61 - 80

3 หมายถึง การพัฒนาการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง หรือร้อยละ 41 - 60

2 หมายถึง การพัฒนาการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อย หรือร้อยละ 21 - 40

1 หมายถึง การพัฒนาการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อยที่สุด หรือร้อยละ 1 - 20

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน วัดประจักษ์ศิลปาคม (จีพินธ์บำรุง)	ระดับปัญหา				
	5	4	3	2	1
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
1.สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลด้านความสามารถพิเศษของนักเรียน					
2.สถานศึกษามีการรวบรวมประวัติส่วนตัวนักเรียน					
3.สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลด้านสุขภาพของนักเรียน					
4.สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล					
5.สถานศึกษามีการบันทึกและจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ					
6.สถานศึกษาได้ประเมินคุณภาพภายในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง					
7.สถานศึกษามีความชัดเจนของข้อมูลในระเบียบสะสมของนักเรียนแต่ละบุคคล					
8.สถานศึกษาได้นำปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาปรับปรุงแก้ไข					
2.ด้านการคัดกรองนักเรียน					
9.สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล					
10.สถานศึกษากำหนดเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียน					
11.สถานศึกษามีการประชุมทำข้อตกลงเกี่ยวกับการจัดกลุ่มนักเรียนอย่างชัดเจน					
12.ผู้บริหารและคณะครูยอมรับข้อตกลงเกี่ยวกับการจัดกลุ่มนักเรียน					
13.สถานศึกษามีการจำแนกนักเรียนตามเกณฑ์และเรียงลำดับการคัดกรอง					
14.สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือนักเรียนตามการคัดกรอง					
15.สถานศึกษานำข้อมูลนักเรียนรายบุคคลไปใช้อย่างเหมาะสม					
16.สถานศึกษาได้ติดตามผลและประเมินผลนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด					
17.สถานศึกษาได้นำผลประเมินการคัดกรองนักเรียนมาปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง					
3.ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน					
18.สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามกลุ่มนักเรียนที่คัดกรอง					
19.การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนมีความสอดคล้องกับพฤติกรรมของนักเรียน					

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน วัดประดู่ทรงธรรม (จีพันธ์บำรุง)	ระดับปัญหา				
	5	4	3	2	1
3.ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน (ต่อ)					
20.จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบาย สถานศึกษา					
21.สถานศึกษามีความต่อเนื่องในการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมและ พัฒนานักเรียน					
22.สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ					
23.สถานศึกษาได้สรุปผลและประเมินผลกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ให้เป็นปัจจุบัน					
4.ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา					
24.สถานศึกษามีความเข้าใจปัญหาของนักเรียนอย่างแท้จริง					
25.สถานศึกษามีการช่วยเหลือดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาอย่าง ใกล้ชิด					
26.สถานศึกษาตระหนักและเห็นคุณค่าในการป้องกันและแก้ไขปัญหา					
27.สถานศึกษามีการป้องกันและแก้ไขปัญหาสอดคล้องกับลักษณะสภาพ ปัญหาของนักเรียน					
28.สถานศึกษาประเมินผลและแจ้งให้ผู้ปกครองทราบเพื่อให้มีส่วนร่วมใน การป้องกันและแก้ไขปัญหา					
29.สถานศึกษาตรวจสอบและติดตามผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในกลุ่ม เสี่ยงหรือมีปัญหาเพื่อการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน					
30.สถานศึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปรึกษาได้ปรึกษาปัญหาเบื้องต้นอย่าง จริงใจเพื่อใช้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน					
31.สถานศึกษามีแผนการปฏิบัติงานการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนมา ปรับปรุงเพื่อให้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน					
5.การส่งต่อนักเรียน					
32.สถานศึกษามีการดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะด้าน					
33.นักเรียนที่ส่งต่อได้รับการช่วยเหลือที่ถูกต้องและรวดเร็ว					
34.สถานศึกษามีการบันทึกผลการช่วยเหลือการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและ ภายนอกสถานศึกษา					
35.สถานศึกษามีการติดตามผลการส่งต่อนักเรียน					
36.สถานศึกษาสรุปผลการส่งต่อนักเรียนไว้เป็นหลักฐานตามระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน					

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน วัดประดู่ทรงธรรม (จีฬงษ์บำรุง)	ระดับปัญหา				
	5	4	3	2	1
5. การส่งต่อนักเรียน (ต่อ)					
37.สถานศึกษาติดตามผลการส่งต่อนักเรียนกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อ หาทางแก้ไขปัญหา					
38.สถานศึกษามีความสม่ำเสมอในการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนของ ครูที่ปรึกษา					

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (แบบสอบถาม)

ที่ อว. ๐๖๒๔.๔ / ๓๖๖

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ถนนปรีดิพนมยงค์ ตำบลประตูลี้
อำเภอพระนครศรีอยุธยา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๐๐๐

๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม (จียพันธ์บำรุง)

ด้วย นายชัชวาล จำแนกฐ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม (จียพันธ์บำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑” ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ มอนโงสง ในการนี้นักศึกษาจำเป็นต้องขอเก็บข้อมูลจากท่าน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองที่อยู่ในโรงเรียนที่ท่านรับผิดชอบเพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อความสมบูรณ์ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ พานสุวรรณ)

ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

โทร/โทรสาร ๐-๓๕๓๒-๒๐๘๓

ภาคผนวก จ
รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

1. นายสุระพล เกลิมสถาน	ผู้อำนวยการโรงเรียนประตูลำ
2. ว่าที่ร้อยตรีเทพประทาน ช่างสาน	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านลำแดง
3. นายประจวบ เงินเหรียญ	ผู้อำนวยการโรงเรียนภาษี “สุนทรวิทยานุกูล”
4. นางสาวมรกต วงษ์เนตร	รองผู้อำนวยการโรงเรียนเสนา “เสนาประสิทธิ์”
5. นางมาเรียม รัมมะบุตร	รองผู้อำนวยการโรงเรียนบางปะอิน

PHRANAKHON SI AYUTTHAYA RAJABHAT UNIVERSITY

ภาคผนวก ง
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

.....

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
เขต 1 แบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน
วัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

5 ด้าน คือ

- 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 2) การคัดกรองนักเรียน
- 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน
- 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา
- 5) การส่งต่อนักเรียน

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นข้อมูลในการทำวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลต่อการบริหารงานและการ
ปฏิบัติงานในโรงเรียนของท่านแต่อย่างใด

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ชื่อ สกุล

ประวัติการศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

สถานที่ทำงาน

.....

.....

.....

ประสบการณ์ในการทำงาน

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 แนวทางการสัมภาษณ์

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

5 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลด้านความสามารถพิเศษของนักเรียนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2) ด้านการคัดกรองนักเรียน

สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน
เป็นรายบุคคลอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบาย
สถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

4) ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

สถานศึกษามีการช่วยเหลือดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

5) ด้านการส่งต่อนักเรียน

สถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนกลุ่มมีปัญหาให้ได้รับการช่วยเหลือที่ถูกต้องและรวดเร็วได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (แบบสัมภาษณ์)

ที่ อว. ๐๖๒๙.๙ / ๐๓๒๔.๒

สำนักงานคณะกรรมการการบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ถนนปรีดีพนมยงค์ ตำบลประตูลี้
อำเภอพระนครศรีอยุธยา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๐๐๐

๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุมัติโครงการในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านลำเตือง

ด้วย นายชัชวาล จำแนกภูธ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม (จียพันธ์บำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑” ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ มอนโธสง ในการนี้นักศึกษาจำเป็นต้องขอเก็บข้อมูลจากท่านโดยการสัมภาษณ์ เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ สำนักงานคณะกรรมการการบัณฑิตศึกษา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อความสะดวกในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ พานสุวรรณ)

ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการบัณฑิตศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการบัณฑิตศึกษา

โทร/โทรสาร ๐-๓๕๓๒-๒๐๘๓

ที่ อว. ๐๖๒๙.๙ / ๓๖๔.๒

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ถนนปรีดิพนมยงค์ ตำบลประตู่ชัย
อำเภอพระนครศรีอยุธยา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๐๐๐

๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน นางปวีณา

ด้วย นายชัชวาล จำแนกภู นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดประตู่ทรงธรรม (จียพันธ์บำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑” ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ มอนโงสง ในการนี้ นักศึกษา จำเป็นต้องขอเก็บข้อมูลจากท่านโดยการสัมภาษณ์ เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อความสมบูรณ์ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ พานสุวรรณ)

ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

โทร/โทรสาร ๐-๓๕๓๒-๒๐๘๓

ที่ อว. ๐๖๒๙.๙ / ๐๓๒๙.๒

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ถนนปรีดิพนมยงค์ ตำบลประตูลี้
อำเภอพระนครศรีอยุธยา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๐๐๐

๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุมัติโครงการในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน เสนา ๒ เสนาประชาพิสัย

ด้วย นายชัชวาล จำแนกภู นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดประตูลี้ (จี๋พันธ์บำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑” ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษวัฒน์ มอนโธสง ในการนี้นักศึกษาจำเป็นต้องขอเก็บข้อมูลจากท่านโดยการสัมภาษณ์ เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อความสมบูรณ์ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ พานสุวรรณ)

ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

โทร/โทรสาร ๐-๓๕๓๒-๒๐๘๓

ที่ อว. ๐๖๒๙.๙ / ๓๒๔.๒

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ถนนปรีดีพนมยงค์ ตำบลประตูชัย
อำเภอพระนครศรีอยุธยา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๐๐๐

๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนประตูลำ

ด้วย นายชัชวาล จำแนกภูธ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดประตูลำธรรม (จียพันธ์บำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑” ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ มอนไธสง ในการนี้นักศึกษา จำเป็นต้องขอเก็บข้อมูลจากท่านโดยการสัมภาษณ์ เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อความสมบูรณ์ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ พานสุวรรณ)

ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

โทร/โทรสาร ๐-๓๕๓๒-๒๐๘๓

ที่ จว. ๐๖๐๙.๙ / ๐๖๔๔.๒

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ถนนปรีดิพนมยงค์ ตำบลประตู่ชัย
อำเภอพระนครศรีอยุธยา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๐๐๐

๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนราชินี "สุนทรวิทยานุกูล"

ด้วย นายชัชวาล จำแนกภู นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม (จียพันธ์บำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑" ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ มอนโงสง ในการนี้นักศึกษาจำเป็นต้องขอเก็บข้อมูลจากท่านโดยการสัมภาษณ์ เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อความสมบูรณ์ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ พานสุวรรณ)

ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

โทร/โทรสาร ๐-๓๕๓๒-๒๐๘๓

PHRANAKHON SI AYUTTHAYA RAJABHAT UNIVERSITY

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	ชัชวาล จำแนกฐ
วัน เดือน ปีเกิด	27 มกราคม พ.ศ. 2529
สถานที่เกิด	พระนครศรีอยุธยา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม (จียพันธ์บำรุง) อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ครู คศ.1

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2540	ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประดู่ชัย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2543	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2546	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2554	ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2564	ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา